

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Neziskový sektor v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Předkládá: Lenka Rykalová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Neziskový sektor v rámci výkonu sociálně - právní ochrany dětí“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svoji práci čerpala, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 16. března 2015

.....

Poděkování

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc., za vedení práce, odborné konzultace, rady a doporučení ohledně mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat svým blízkým a kolegům za podporu a trpělivost.

Obsah

1. Úvod	1
2. Vztah neziskového a veřejného sektoru	2
2.1. Charakteristika veřejné správy a sociální správy.....	2
2.2. Neziskový a veřejný sektor.....	3
2.3. Modely partnerství neziskového sektoru a státu.....	5
3. Charakteristika neziskového sektoru	5
3.1. Neziskový sektor	5
3.2. Historie neziskového sektoru.....	7
3.3. Neziskové organizace	9
3.3.1. Vnější okolí neziskových organizací.....	10
4. Legislativní zakotvení neziskového sektoru.....	10
4.1. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.....	11
4.2. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	11
5. Financování neziskového sektoru	12
5.1. Příklady finančních zdrojů.....	12
5.2. Státní dotační politika	13
6. Typologie neziskových organizací	13
6.1. Základní dělení	14
6.1.2. Dělení dle předmětu činnosti.....	14
6.1.3. Oborové členění neziskových organizací.....	14
6.1.4. Členění dle financování.....	15
6.1.5. Členění dle právní normy	15
6.2. Nestátní neziskové organizace.....	15
6.2.1. Spolky.....	15
6.2.2. Obecně prospěšná společnost.....	16
6.2.3. Politické strany a politická hnutí	17
6.2.4. Círky a náboženské společnosti.....	18
6.2.5. Nadace a nadační fondy	18
6.2.6. Ústavy.....	19
6.3. Příspěvkové organizace státu.....	19
6.3.1. Organizační složka státu.....	20
6.3.2. Organizační složky územních samosprávných celků	21
6.3.3. Kraje	21
6.3.4. Obce.....	21
7. Charakteristika sociálně - správní ochrany dětí	22
7.1. Oddělení sociálně – právní ochrany dětí	23

7.2.	Orgány sociálně – právní ochrany dětí	23
7.2.1.	Poskytování sociálně právní ochrany dětí pověřenými osobami	24
7.3.	Historický vývoj sociálně – právní ochrany dětí	25
7.4.	Práva a povinnosti pracovníků SPOD:	29
7.5.	Povinnosti jiných státních orgánů, právnických fyzických osob a pověřených osob:.....	30
8.	Legislativní zakotvení sociálně – právní ochrany dětí	31
8.1.	Listina základních práv a svobod	31
8.2.	Ústava České Republiky	31
8.3.	Úmluva o právech dítěte	32
8.4.	Zákon o sociálně právní ochraně dětí	32
8.5.	Zákon o sociálních službách	33
8.6.	Trestní zákon	33
8.7.	Trestní zákoník	33
8.8.	Zákon o přestupcích.....	33
8.9.	Zákon o soudnictví ve věcech mládeže	33
9.	Financování sociálně – právní ochrany dětí	34
10.	Objekty sociálně – právní ochrany dětí	35
11.	Činnosti sociálně - právní ochrany dětí	36
11.1.	Základní činnosti SPOD.....	37
11.1.1.	Poradenská a preventivní činnost	37
11.1.2.	Vyhledávání ohrožených dětí	37
11.1.3.	Sanace rodiny a spolupráce s dalšími institucemi	37
11.1.4.	Návštěva dětí umístěných v zařízení a práce s jejich rodinou	37
11.1.5.	Přijímá vhodná opatření.....	37
11.1.6.	Výkon kurately pro mládež	38
11.1.7.	Opatrovnictví a poručnictví	39
11.2.	Opatření sociálně – právní ochrany dětí	40
11.2.1.	Výchovná opatření:.....	42
11.2.2.	Ochranná opatření:.....	42
11.2.3.	Trestní opatření:.....	43
11.3.	Výkon sociálně – právní ochrany neziskovým sektorem.....	44
12.	Spolupráce neziskového sektoru a sociálně – právní ochrany dětí v praxi	45
12.2.	Typy organizací, pracujících s rodinami	48
12.3.	Analýza situace v Plzni	48
12.3.1.	Orgány sociálně-právní ochrany dětí v Plzni.....	49
12.3.2.	Neziskové organizace pro rodiny s dětmi v Plzni	52
13.	Závěr.....	54

14.	Resumé	57
15.	Použité zdroje	60
15.1.	Literatura	60
15.2.	Právní předpisy	62
15.3.	Internetové odkazy	63
16.	Seznam příloh.....	63
16.1.	Příloha č. 1 - Pestoffův trojúhelník	63
16.2.	Příloha č. 2 – financování SPOD	63
16.3.	Příloha č. 3 – dotazníky pro No a SPOD	63
16.4.	Příloha č. 4 – seznam neziskových organizací v Plzni	63
17.	Přílohy	64
17.1.	příloha č. 1 – Pestoffův trojúhelník.....	64
17.2.	příloha č. 2 – financování SPOD	64
17.3.	příloha č. 3 – dotazníky pro NO a OSPOD.....	65
17.4.	příloha č. 4 – seznam NO v Plzni.....	67

1. Úvod

Téma mé práce je „Neziskový sektor v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí“. Téma neziskový sektor, je mi velmi blízké, již několik let, prakticky od doby, kdy jsem si vybírala své životní poslání, kterým je aktivní práce s lidmi pro zlepšení jejich životních situací. Spolupráci neziskového sektoru s výkonem sociálně-právní ochrany dětí jsem si pak vybrala proto, že je tato činnost mojí profesí od roku 2009, kdy působím na Sociálním odboru Úřadu městského obvodu Plzeň 2 – Slovany. Při výběru své práce jsem byla tedy ovlivněna nejen svým životním cílem, ale také profesní praxí.

Vypracování své bakalářské práce vnímám jako zhodnocení dosud zjištěných poznatků a názorů různých odborníků, které budu čerpat především z odborné literatury a právních norem, osobních zkušeností lidí působících v neziskovém sektoru, dále zkušeností a znalostí sebe a svých kolegů, a v nemalé míře pak zkušeností a názorů občanů, resp. klientů, kteří služby neziskových organizací a sociálně-právní ochrany samy využívají.

V první části své práce seznámím čtenáře nejdříve se základními pojmy správy, jako je veřejná, soukromá a sociální správa, které s tématem mé práce úzce souvisí. Dále uvedu vztahy mezi neziskovým a veřejným sektorem, modely jejich partnerství.

Druhou část zaměřím na neziskový sektor, jeho charakteristiku, historii, legislativní ukotvení, financování a také seznámím čtenáře se základní typologií neziskových organizací.

Třetí část je pak zaměřena na výkon sociálně-právní ochrany dětí, vymezení základních pojmů, historii, legislativní zakotvení, financování, činnosti pracovníků sociálně-právní ochrany dětí a pověřených osob, a také na subjekty, kterým je tato činnost poskytována, tedy na rodiny a děti.

V poslední kapitole své práce se chci věnovat vymezení konkrétních typů neziskových organizací a jejich činností, které jsou potřebné právě pro rodiny s dětmi. Tuto část své práce zaměřím na praktické využití spolupráce neziskových organizací a orgánů sociálně-právní ochrany dětí, konkrétně v městě Plzni, kde nejen žijí, ale také pracují. Zajímá mne, jaké je v Plzni, využití služeb neziskových organizací ze strany občanů i pracovníků sociálně-právní ochrany dětí, které služby jsou nejvíce žádané a které jsou postrádány. Dále mne zajímá jaká je spolupráce mezi neziskovými organizacemi a pracovníky sociálně-právní

ochrany dětí, a také v jaké míře se orgány státní správy a samosprávy podílejí na finanční podpoře, neziskových organizacích, jelikož mé vlastní zkušenosti v této oblasti nejsou zrovna příznivé.

2. Vztah neziskového a veřejného sektoru

2.1. Charakteristika veřejné správy a sociální správy

Nejdříve považuji za vhodné charakterizovat pojem správa:

- Správa je činností formalizovaných systémů, které sledují určitý cíl, a to organizovaně, za účelem určité záležitosti. Jedná se o kontrolní a regulační činnost, která se týká záležitostí veřejných i soukromých.

Správu můžeme dále rozdělit na:

- Soukromou správu
  - Nositeli jsou korporace a asociace zřízené dle zákona, vztahuje se k oblasti soukromoprávních vztahů, zavazuje pouze osoby, které jsou ve specifickém dobrovolném vztahu k dané správě
- Veřejnou správu
  - Nositeli jsou státní a samosprávné orgány, vztahuje se k oblasti veřejnoprávních vztahů, jedná se o správu státu jako celku, je zřizována státem ke správě věcí veřejných ¹

Širším termínem je pak:

- Sociální správa
  - Významné odvětví správy, zahrnuje veřejnoprávní i soukromoprávní organizace, realizuje se jí sociální ochrana obyvatelstva, a to prostřednictvím určitých nástrojů sociální politiky ²

Sociálně právní ochrana

Je zvláštním druhem sociální správy, kdy je občanovi poskytnuta ochrana v mimořádné situaci, zasahuje do sociální správy, prolíná se mnoha dalšími oblastmi. ³

---

¹ Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 21-23

² Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 33

³ Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 196

2.2. Neziskový a veřejný sektor

Vztahy mezi státem a neziskovým sektorem mohou být kooperativní nebo konfliktní. Efektivnější je však vzájemná kompenzace nedostatků než konflikty. Neziskové organizace monitorují problematické situace, identifikují problémy a poté se snaží mobilizovat stát, aby se o dané problémy začal zajímat. Stát by měl vypracovávat určité programy, které by dané problémy řešily, zároveň najít zdroje k jejich realizaci a obrátit se na neziskové organizace, aby zajistili potřebné služby. Vztahy mezi státem a neziskovým sektorem však nejsou nikdy ideální a bezkonfliktní, jako problém v tomto směru je vnímána existence státního neziskového sektoru (rozpočtové a příspěvkové organizace). Veřejná politika zde často dává prostor právě ochraně státních organizací, proto dochází s neziskovým sektorem ke konfliktům.⁴

Na zajištění veřejných služeb stát zřizuje v první řadě státní příspěvkové organizace, popř. organizační složky, kde jsou za přímého řízení zřizovatele naplňována jednotlivá ustanovení ústavy, z hlediska funkcí státu. Další možností je tyto služby zajistit formou spolupráce s NNO, což se realizuje především formou finančního příspěvku na produkci daných služeb.⁵

Abyste mohl neziskový sektor ovlivnit veřejnou správu, musí mít k tomu příležitost.

Dle Friče lze příležitosti dělit do několika skupin:

- 1) příležitost mobilizovat vliv – aktivizovat se
  - snaha většinou v rámci určitých událostí, např. při tvorbě územního plánování, vypracování koncepce rozvoje, příprava návrhu zákona apod.
- 2) příležitost setkat se s aktéry rozhodovacích procesů – vyjadřovat se, vést dialog
  - nejde jen o svobodu slova, ale o možnost přímého sdělení, např. různé semináře, veřejná zasedání, setkání představitelů veřejné správy a neziskového sektoru apod.

---

⁴ Frič Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 80-902633-6-4, strana 23-25

⁵ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, Strana 59

- 3) příležitost účastnit se rozhodovací procedury – jednat a spolurozhodovat
- tento typ je nejdůležitější, např. účast v expertních komisích, pracovních skupinách, poradních orgánech apod. ⁶

„Neziskový sektor má být protiváhou a přirozenou bariérou proti mocenské rozpínavosti státních organizací a vládnoucích politických stran, má vyrovnávat dravosti sektoru ziskového i politicko-mocenského.“ ⁷

Neziskový sektor pomáhá naplňovat veřejný zájem, jeho financování je vícezdrojové, zčásti závislé na zdrojích veřejných, které smí použít pouze pro činnosti, pro které byl zřízen. Pokud funguje dobrá spolupráce neziskových organizací s orgány veřejné správy, může doházet k lepšímu mapování problémů regionu, jelikož lépe reagují na individuální potřeby občanů. Prostřednictvím aktivit neziskových organizací dochází k upevnění společnosti, vzájemné solidaritě a aktivnímu postoji ke společenským problémům. ⁸

Neziskový sektor může jako jediný řešit zájmy menšin, rizikových skupin, pro které by se těžko našly prostředky a formy ve státním sektoru. Pro tuto činnost mohou ověřovat dosud neobvyklé metody práce, později případně použitelné ve státní správě.

Spolupráce těchto organizací se státní správou je nutná, jelikož stát pro občany zajišťuje pouze to nezbytné, ostatní by měl zajišťovat právě neziskový sektor, který tzn. vyplňuje prostor, mezi státem a občanem. Dále je zde možnost, aby se také občané podíleli na veřejném působení a veřejné politice, spolupráce neziskového sektoru se státní správou přispívá k decentralizaci státní správy. ⁹

---

⁶ Frič Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 80-902633-6-4, strana 29-30

⁷ Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 127

⁸ Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 88

⁹ Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0, strana 134-135

2.3. Modely partnerství neziskového sektoru a státu

Dle amerického sociologa Salomona rozlišujeme tři modely partnerství:

- Německý korporativní model
  - Zde je účast neziskových organizací na veřejné politice zajištěna vznikem kooperačního orgánu, kdy jsou jeho členové zástupci neziskových organizací. Vláda je pak povinna s tímto orgánem své legislativní záměry konzultovat.
- Model zájmových skupin
  - Prosadil se především v USA, vyznačuje se neformálností partnerství obou stran. Pro ovlivňování veřejné politiky nemají neziskové organizace žádné formální cesty ani zde není žádná hlavní organizace reprezentující neziskový sektor.
- Model střední cesty
  - Uplatnil se např. ve Velké Británii, neexistuje zde žádný poradní orgán, kde jsou zástupci neziskových organizací, ale jsou zde snahy o formalizovanou spolupráci mezi těmito organizacemi a státem. Státní organizace zde jsou povinné deklarovat požadavky na neziskové organizace, čímž jim umožní účast v programech státu. Figurují zde také orgány, které koordinují vzájemnou spolupráci, a to státní i neziskové.¹⁰

3. Charakteristika neziskového sektoru

3.1. Neziskový sektor

Definice pojmu neziskový sektor je velmi složitá. V současné době se používá definice, zavedená americkým sociologem Lesterem M. Salomonem, která je nazývána jako strukturálně – operacionální.¹¹ Neziskovým sektorem jsou společenské instituce, které pracují mimo působnost trhu a státu. Je to skupina institucí známých jako „neziskové organizace“ v občanské společnosti.

---

¹⁰ Frič Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 80-902633-6-4, strana 27-28

¹¹ Lester M. Salomon, Helmut K. Anheimer. *Defining of the Nonprofitsector. A Gross national Analysis*. Manchester University Press, 1997.

Mimo svou sociální a politickou důležitost je neziskový sektor významnou hospodářskou silou ve většině oblastí.¹²

Důležité je také postavení neziskového sektoru v celku národního hospodářství. Pro vymezení činností hospodářského sektoru se nejvíce užívá model švédského ekonoma Victora A. Pestoffa:¹³

- 1) ziskový sektor – cílem je produkce zisku, jedná se o část hospodářství, které získává finanční prostředky z prodeje statků
- 2) neziskový veřejný sektor – řízen veřejným sektorem, cílem je poskytování veřejných služeb, jedná se o část neziskového sektoru, který je financován z veřejných zdrojů
- 3) neziskový soukromý sektor – hlavním cílem není zisk, financováno většinou ze soukromých zdrojů, ale může přijímat také příspěvky z veřejných zdrojů
- 4) sektor domácností – důležitá součást hospodářství, má veliký vliv na neziskový sektor¹⁴

Neziskový sektor však není jen významnou hospodářskou silou, ale také dynamickým prvkem zaměstnanosti.¹⁵ Slouží důležitým lidským potřebám, ale představuje značnou ekonomickou sílu a přispívá určitou měrou také k hospodářskému a společenskému životu.¹⁶

Neziskový sektor se skládá z ekonomických jednotek, které jsou:

- Organizacemi, tedy právními subjekty s určitým stupněm organizační struktury
- Neziskové nebo zisk nerozdělující, tzn., že vzniklý zisk je využit k plnění účelu, pro který byla organizace založena

---

¹² Lester M.Salomon, Helmut K. Anheier a spolupracovníci. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní strovnání): srovnávací projekt University Hopkins, Fáze II.* Praha: Agnes, 1990. ISBN 80-902633-1-3, strana 17

¹³ Příloha č.1

¹⁴ Pestoff, V, Multi – stakholding and Local Economic Democracy, CIES.

¹⁵ Lester M.Salomon, Helmut K. Anheier a spolupracovníci. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní strovnání): srovnávací projekt University Hopkins, Fáze II.* Praha: Agnes, 1990. ISBN 80-902633-1-3, strana 45

¹⁶ Lester M.Salomon, Helmut K. Anheier a spolupracovníci. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní strovnání): srovnávací projekt University Hopkins, Fáze II.* Praha: Agnes, 1990. ISBN 80-902633-1-3, strana 51

- Instituce, oddělené od institucí vládních, nejsou tedy součástí vládních aparátů a nejsou pověřeny výkonem státní moci
- Samosprávné, řídí svou činnost a tvoří organizační strukturu
- Nepovinné, činnost a členství vznikají na základě dobrovolnosti ¹⁷

3.2. Historie neziskového sektoru

Neziskový sektor má na našem území relativně dlouhou tradici. Již v době středověku lze hovořit o účasti neziskového sektoru na společenském životě. Hlavní roli zde měla církev, která se po husitském hnutí ve 14. a 15. století stala právě neziskovou a nevládní institucí. Církev provozovala řadu charitativních činností, zajišťovala pomoc zejména chudým a nemocným. ¹⁸

V Josefské době došlo k centralizaci sociální péče, která přešla do rukou státu, což vedlo ke zrušení mnoha klášterů, jejich majetek byl zkonfiskován a předán světské charitě a různým nadacím, jež byly založeny pro humanitární účely. V roce 1754 došlo k evidenci majetku, nad hospodařením dobročinných nadací a nad jejich činnostmi byl stanoven státní dohled. Tyto nadace musely předkládat zakládací listiny a roční výkazy o majetku.

V období národního obrození došlo k velkému nárůstu spolků, nadací a jiných společností, vzhledem ke snahám o kulturní a politickou emancipaci. ¹⁹

V roce 1867 byl vydán zákon o spolčování, který upravoval charitativní a spolkovou činnost. Za výrazné období neziskového sektoru je považováno hlavně období let 1918-1938, tedy období první republiky. Po založení Československé republiky v roce 1918 došlo k rozmachu spolků, které byly založeny na národnostním základu. V tomto období se dostalo mnoho celosvětových organizací na naše území.

Po období první republiky dochází na našem území naopak k temné etapě, došlo ke zrušení mnoha organizací a ty co nebyly zrušeny, byly silně centralizovány a využívány ve prospěch okupantské státní moci. Po roce 1945 pak došlo k obnovení mnoha organizací, tyto však byly pod silným politickým vlivem.

¹⁷ Vladimír Hyánek, Zuzana Prouzová, Simona Škarabelová a kolektiv. *Neziskové organizace ve veřejných službách*. Brno: Masarykova Univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4423-4, strana 32

¹⁸ Pavol Frič, Rocholí Goulli. *Neziskový sektor v ČR*. Praha 2: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1, strana 34

¹⁹ Pavol Frič, Rocholí Goulli. *Neziskový sektor v ČR*. Praha 2: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1, strana 18

Po roce 1948, kdy vládla komunistická strana, došlo opět k nastolení totalitního režimu a sdružování občanů bylo tedy velmi omezeno. Majetek spolků a církví byl zkonfiskován. V této době nešlo o dobrovolné sdružování občanů do aktivit neziskových organizací, jelikož činnost těchto organizací měla pouze dokázat loajalitu vůči režimu. Služby byly hrazeny státem, kdy byl systém tvořen z rozpočtových a příspěvkových organizací.²⁰

K mírné změně došlo, během tzv. Pražského jara, zvýšil se zájem o činnost spolků a sdružení, došlo také k obnovení mnoha organizací, např. Sokol. Po okupaci vojsky Varšavské smlouvy došlo k návratu stavu, který zde byl před rokem 1968. Pokusy o obnovu však nenašly v širší veřejnosti veliký ohlas, a to kvůli režimu, docházelo však ke vzniku petičních iniciativ, např. Charta 77.²¹

Po pádu komunistického režimu došlo ke změnám poměrů, byl přijat zákon o shromažďování občanů v roce 1990, a to zákon č. 83/1990 Sb.. V dalších letech pak byly přijaty další zákony, které měli vliv na neziskový sektor, např. zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností, zákon č. 161/1992 Sb., o registraci církví a náboženských společností. V roce 1991 byl zřízen také Nadační investiční fond, a to dle zákona č. 171/1991 Sb. V dalších letech došlo k úpravě jednotlivých forem neziskových organizací. V roce 1995 přijat zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, v roce 1997 zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech.

K největší změně došlo k 1.1.2014 s přijetím Nového občanského zákoníku²² (dále jen NOZ), který zavedl mnoho změn především v oblasti občanského práva, dotkl se také oblasti neziskového sektoru.

---

²⁰ Pavol Frič, Rocholli Goulli. *Neziskový sektor v ČR*. Praha 2: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1, strana 20

²¹ Odpovědi na otázky neziskový sektor v České republice, informační centrum nadací a jiných organizací, 1997, strana 6

²² Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, občanský zákoník

3.3. Neziskové organizace

Není jednoznačná definice, jde však o organizaci s charakterem právnických osob, která nebyla založena za účelem podnikání.²³

Dalším znakem neziskových organizací je veřejný prospěch, slouží k účelům, které přesahují soukromý prospěch, a přispívají k veřejnému blahu.

Neziskové organizace působí v různých oblastech života společnosti, např. kultuře a umění, sportu a rekreaci, vzdělání a výzkumu, zdraví, sociálních služeb, ekologii, rozvoje obce a bydlení, ochraně práv zájmů, politiky, náboženství a dobročinnosti, mezinárodních aktivit, profesních a pracovních vztahů aj.²⁴

Přednostmi neziskových organizací jsou např. vcítění do potřeb ostatních, celostní přístup, efektivní a okamžitá pomoc jednotlivcům, značná důvěra na straně klientů, dobrovolná práce, uplatnění morálních kritérií, přesnější a tvořivější činnosti než byrokratické instituce.²⁵

Organizace neziskového sektoru v 5 bodech dle Salomona:

- Institucionalizované – mají strukturu instituce, jsou organizované, bez ohledu na to, zda jsou registrovány formálně nebo právně
- Soukromé – odděleny od státní správy a nejsou řízeny, mohou však mít státní podporu a ve vedení mohou mít státního zaměstnance, základní struktura však zůstává soukromá
- Neziskové – nelze zde připustit žádné přerozdělování zisků, které vznikají z činnosti organizace mezi vedení organizace či vlastníky, zisk musí být využit pouze na cíle organizace
- Samosprávné – mají vlastní postupy a kontrolu vlastních činností, nejsou tedy ovládány zvenku, ale řídí samy sebe, není zde kontrola státu, ani jiných institucí mimo stojících
- Dobrovolné – je zde využito dobrovolných činností, výkonem neplacené práce pro organizaci, popř. formou darů apod.²⁶

---

²³ Jaroslav Rektorič a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 76

²⁴ Pavol Frič, Rocholli Goulli. *Neziskový sektor v ČR*. Praha 2: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1, strana 15-16

²⁵ Martin Potůček. *Nejen trh: role trhu, státu a občanského sektoru*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-26-5, strana 58

²⁶ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, strana 7

3.3.1. Vnější okolí neziskových organizací

Neziskové organizace a jejich efektivnost jsou ovlivňovány vnějším prostředím, které tvoří několik zájmových skupin:

- 1) klienti, tedy uživatelé, veřejnost, kteří sledují, aby byly veřejné prostředky vynakládány na realizaci neziskových organizací stále a co nejvíce
- 2) neuživatelská veřejnost, sleduje vynakládání veřejných prostředků s cílem ovlivnit veřejnou volbu, aby bylo preferováno jiné poslání neziskových organizací, jim bližší
- 3) veřejná správa – právnické a fyzické osoby, které neziskovým organizacím poskytují finanční prostředky s cílem zajistit optimální alokace těchto zdrojů, vzhledem ke svým prioritám, s cílem zajistit veřejnou kontrolu
- 4) instituce, které jsou ze zákona pověřeny kontrolou činností neziskových organizací (finanční úřad, sociální a zdravotní pojištění, živnostenský úřad apod.)
- 5) fyzické osoby a instituce, které ovlivňují postupy a výsledky, které neziskové organizace uplatňují při realizaci jejich poslání, tedy zejména auditoři, výsledky bývají zveřejňovány, jsou dostupné, srozumitelné a komplexní.²⁷

4. Legislativní zakotvení neziskového sektoru

Právním základem pro vznik neziskových organizací je listina základních práv a svobod, kde se ukládá: „*právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích*“. Dále je zde zakotveno právo zakládat politické strany a hnutí, která mají zaručeno, že: „*politické strany a politická hnutí jakož i jiná sdružení jsou oddělena od státu*“.²⁸

Důležité zákony, které ovlivňují neziskový sektor, jsem již zmínila v kapitole o historii neziskového sektoru. Patří sem především o zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání, zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, zákon č. 27/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a zákon č. 89/2012 Sb., Nový občanský zákoník.

²⁷ Jaroslav Rektorič a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 76-77

²⁸ Ústavní zákon č. 162/1998 Sb., ze dne 12. června 1998, kterým se mění Listina základních práv a svobod

Za podstatný považují dále zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, které byly přijaty v rámci reformy veřejné správy.

4.1. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Tyto zákony změnilly postavení orgánů veřejné správy na státní úrovni. Došlo k té změně, že byly rozpočtové organizace transformovány na organizační složky státu nebo do územně samosprávných celků.²⁹

4.2. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

S jeho přijetím došlo ke změně v tom, že byly rozpočtové organizace změněny na organizační složky obce, obecně samosprávného celku nebo státu, příspěvkové organizace obce či územně samosprávného celku, obchodní společnosti, obecně prospěšné společnosti, popř. došlo k jejich zániku.

Věnuje pozornost organizacím samosprávných celků, vymezuje jejich pravomoci k plnění úkolů, k hospodářskému využití jejich majetku, a k zabezpečení veřejně prospěšných činností.³⁰

Pro zajištění těchto činností mohou samosprávné celky zřizovat:

- Příspěvkové organizace
- Organizační složky
- Obchodní společnosti, akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným
- Ústavy
- Školské právnické osoby
- Veřejné výzkumné instituce³¹

---

²⁹ Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 219/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, strana 56, 58

³¹ §23/1 zákona č. 250/2000 Sb., dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

5. Financování neziskového sektoru

Jeden ze znaků neziskových organizací je oddělení od veřejného sektoru, což určuje nestrannost a autonomii v jejich činnosti.³²

Financování neziskového sektoru je vícezdrojové:

- 1) systém veřejného financování, na kterém se podílejí instituce státní správy a samosprávy
- 2) finance z neveřejného sektoru³³

5.1. Příklady finančních zdrojů

- státní instituce a samospráva – nejdůležitějším zdrojem jsou ministerstva, mají grantové systémy (pravidelně vyhlašují soutěž, kde mohou organizace žádat o dotace, některé organizace mají nárok ze zákona), dále existují různé podpory od krajů a obcí.
- Nadace, nadační fondy – je zde možnost žádat o finanční pomoc, jak v rámci ČR, tak v zahraničí
- Podniky a podnikatelé – některé podniky mají svůj grantový systém, organizace musejí napsat písemnou žádost s popisem projektu, rozpočtem, informacemi o poslání a cílech organizace. V případě malých podniků záleží na osobním jednání, většinou neposkytují peníze, ale služby či výrobky.
- Individuální dárci – členové organizace, dobrovolníci, příbuzní cílových skupin, lidé podobných zájmů
- Vlastní činnost – prodej vlastních výrobků a hospodářská činnost, burzy, plesy, loterie apod.
- Členské příspěvky- u neziskových organizací, kde jsou členské příspěvky zavedeny, zejména u obchodních společností, profesních komor, politických stran, některých církví a náboženských společností. Tvoří pravidelný a předem plánovaný finanční zdroj.
- Daňové úlevy – dle zákona č. 344/2013 Sb., Daňový zákon³⁴

---

³² Petr Machálek a Jitka Nesrstová. *Základy fundraisingu a projektového managementu*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5518-6, Strana 11.

³³ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, strana 37

³⁴ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 89-90

Ke každému z těchto zdrojů odpovídá jiná skupina plátců, tedy i jiná veřejnost. Soubor všech fondů tvoří určitou strukturu, kdy úsilím organizací je, zůstat se všemi „za dobře“. Tomuto slouží fundraising.³⁵

Neziskové organizace vedou podvojně účetnictví, pro každou neziskovou organizaci je ze zákona dána účetní uzávěrka, některé další organizace, např. nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, mají také povinnost vydávat roční výroční zprávu. Nadace si také musejí uzávěrku a výroční zprávu nechat ověřit auditorem. Zpracování výroční zprávy slouží také jako prezentační nástroj, proto je vydává více organizací.³⁶

5.2. Státní dotační politika

Je nutno rozlišovat dotace ze státního rozpočtu na centrální úrovni a dotace z rozpočtů krajů a obcí. Regionální neziskové organizace většinou žádají o dotace především od orgánů místní samosprávy, tedy od krajů, jelikož velká část dotací státu plyne do neziskového sektoru z centrálních orgánů veřejné správy. Stát je pro neziskový sektor významným zdrojem financí, proto je nutné, aby mezi oběma sektory docházelo ke značné spolupráci. Neziskové organizace žádají o dotace na konkrétní projekty, na jejichž poskytnutí však nemají právní nárok, jde čistě jen o rozhodnutí daného orgánu, které organizaci jakou dotaci poskytne.

³⁷

6. Typologie neziskových organizací

Od 1.1.2014 došlo k několika změnám v rámci neziskového sektoru. Došlo ke zrušení pojmu „občanské sdružení“, místo kterého se používá pojem „spolek“. Další změnou je to, že již není možné zakládat „veřejně prospěšné společnosti“.

---

³⁵ Fundraising = systematický, organizovaný proces, který slouží pro zajištění aktivit a rozvoje neziskových organizací. Skládá se ze dvou složek, kdy prvotní je získání dárců a poté udržení kladných vztahů mezi dárci.

³⁶ Marcela Hroncová. *Moderní neziskové organizace: základy jejího řízení, metodika a praktické rady v kostce*. Praha: Ateliér vzdělávání, 2010. ISBN 978-80-904519-0-2, strana 3

³⁷ Frič Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 80-902633-6-4, strana 44

6.1. Základní dělení

6.1.1. Dělení dle globálního charakteru poslání

- a) organizace veřejně prospěšné - poslání v produkci veřejných a smíšených statků, uspokojování potřeb veřejnosti, společnosti
- b) organizace vzájemně prospěšné – vzájemná podpora skupiny občanů se společnými zájmy, uspokojování vlastních zájmů, které však nesmí být v rozporu se zájmy veřejnými ³⁸

6.1.2. Dělení dle předmětu činnosti

- a) vládní – veřejné, zabývají se především výkonem veřejné správy, jejich právními formami jsou příspěvkové organizace, organizační složky státu, krajů či obcí, týká se jich institucionalizovanost, samosprávnost, dobrovolnost a neziskovost, nejsou založeny za účelem podnikání s cílem zisku
- b) nestátní – občanské, založeny na sebeřízení, určité společenství lidí, kteří spolupracují ve vymezeném prostoru a vzájemně usměřující své jednání, jejich právní formy jsou občanská sdružení, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, registrované církve a náboženské společnosti ³⁹

6.1.3. Oborové členění neziskových organizací

Dle Salomona vytvořeno několik kategorií činností neziskových organizací (ICNPO)

- 1) kultura
- 2) vzdělání a výzkum
- 3) zdraví
- 4) sociální služby
- 5) životní prostředí
- 6) rozvoj a bydlení

---

³⁸ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, strana 10

³⁹ Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3, strana 10

- 7) právo, advokacie a politika
- 8) dobročinná činnost
- 9) mezinárodní aktivity
- 10) náboženství
- 11) profesní organizace, odbory
- 12) další oblasti ⁴⁰

6.1.4. Členění dle financování

- a) z veřejného rozpočtu
- b) části z veřejného rozpočtu
- c) z různých zdrojů
- d) především z realizace svého poslání

6.1.5. Členění dle právní normy

- a) korporace – jejich základem je osobní složka, jejich základ tvoří členové, společníci, typické jsou např. spolky.
- b) fundace – zakladatelem bývá majetek, určený k určitému účelu. Typické jsou např. nadace a nadační fondy.
- c) ústavy – propojena osobní i majetková složka, nemají členy, ale zaměstnance. ⁴¹

6.2. Nestátní neziskové organizace

6.2.1. Spolky

Dříve známé pod pojmem občanská sdružení, a to dle zákona č. 8/1990 Sb., o sdružování občanů, jež bylo s přijetím Nového občanského zákoníku zrušeno a nahrazeno pojmem novým, a to spolky.

Zapsaný spolek je právnickou osobou, jehož hlavní činností je uspokojování a ochrana těch zájmů, k jehož naplnění je založen. Podnikání nemůže být hlavní činností spolku, výdělečnou činnost však může mít jako činnost vedlejší. Zisk

---

⁴⁰ Lester M. Salomon, Helmut K. Anheimer. *The International Classification of Nonprofit Organization, John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, ICNPO Revision 1, 1996, Strana 7.*

⁴¹ Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník

z vedlejší činnosti může použít pouze na činnost spolkovou. V názvu musí mít napsáno slovo spolek, popř. zkratka, z.s.

Vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku, návrh podávají zakladatelé nebo osoby pověřené na ustavující schůzi. Pro založení spolku je nezbytné vypracovat stanovy, které musí obsahovat název a sídlo spolku, účel spolku, práva a povinnosti členů, popř. určení způsobu, jakým budou práva a povinnosti vznikat, dále je zde určení statutárního orgánu.

Může zaniknout, pokud se jeho členové dohodnou na jeho rozpuštění, dále také na základě rozhodnutí soudu.⁴²

6.2.2. Obecně prospěšná společnost

S NOZ nemohou být veřejně prospěšné společnosti zakládány, ty které však již vznikly, mohou nadále fungovat, řídí se zákonem o obecně prospěšných společnostech⁴³, který byl později změněn přepisem o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost.⁴⁴

Organizace, které veřejnosti poskytují obecně prospěšné služby dle stanovených podmínek, pro všechny stejných. Hospodářský zisk nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů organizace nebo zaměstnanců, ale musí být použit ve prospěch obecně prospěšných služeb, pro které byla společnost založena. V názvu musí mít zapsáno obecně prospěšná společnost popř. zkratku o.p.s.

Může být založena fyzickými či právnickými osobami, popř. Českou republikou. Zakládají se zakládací smlouvou, kterou podepisují všichni zakladatelé, podpisy musí být úředně ověřeny. Pokud je zakladatel pouze jeden, je zakládací smlouva nahrazena zakládací listinou. Obsahují název, sídlo, identifikační číslo zakladatele, popř. jména příjmení, rodná čísla apod., pokud se jedná o fyzickou osobu, dále název a sídlo společnosti, druh obecně prospěšných služeb, které budou vykonávány, podmínky poskytování těchto služeb apod.

Vzniká dnem, kdy byla zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností, který je veden u obchodního rejstříku. K návrhu musí být přiložena také zakládací listina, a musí být dodáno do 90 dnů ode dne vzniku společnosti.

---

⁴² §217 a § 218 zákona č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník

⁴³ Zákon č. 248/1995 Sb., ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ Zákon č. 68/2013 Sb., ze dne 19. února 2013 o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost a o změně zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Orgány obecně prospěšné společnosti tvoří správní a dozorčí rada. Správní radu tvoří nejméně tři členové, kteří jsou bezúhonní a mají způsobilost k právním úkonům. Členství ve správní radě není slučitelné s funkcí dozorčí rady. V pravomoci správní rady je schvalování rozpočtu obecně prospěšné společnosti. Dozorčí rada má v kompetenci nahlížení do účetních knih a dalších dokumentů, svolává mimořádná jednání správní rady. Členové mají také právo se jednání správní rady účastnit. Obecně prospěšná společnost má právo vykonávat doplňkovou činnost, pokud tím nesníží kvalitu poskytovaných služeb. Jsou povinny vpracovat a zveřejnit výroční zprávu.⁴⁵

6.2.3. Politické strany a politická hnutí

Základ je dán zákonem o sdružování v politických stranách a hnutích⁴⁶. Dobrovolná sdružení členů, starších 18 let, právnické osoby, registrované u ministerstva vnitra. Návrh předkládá přípravný výbor, minimálně 1.000 lidí (jména, adresy, rodná čísla).

Ministerstvo vnitra vede rejstřík stran a hnutí, je veřejný, jeho součástí je také sbírka listin, obsahující stanovy, usnesení o ustavení orgánů, případně o zrušení stran a hnutí. Identifikační číslo zadává český statistický úřad. Strany a hnutí odpovídají za své závazky celým svým majetkem, členové samy za sebe neodpovídají ani neručí. Jsou oprávněny provozovat podnikatelskou činnost, ale jen v oborech zákonem uvedených (např. kultura, sportovní a jiné akce, publikační činnosti). Členský příspěvek člena nesmí přesáhnout výši 50.000,- Kč/rok, lze poskytovat peněžní dary, a to na základě písemné darovací smlouvy, pokud přesáhnou výši 50.000,-Kč. Výsledky finančního hospodaření musí předkládat poslanecké sněmovně ČR. Zanikají dnem výmazu ze seznamu, ke zrušení dochází bez likvidace, pokud majetek přechází na právního nástupce, popř. likvidací. Zrušují se vlastním rozhodnutím, z důvodu nedoložení výroční zprávy poslanecké sněmovně, nebo rozhodnutím soudu. (do 1.dubna, každého roku mají strany i hnutí předložit poslanecké sněmovně výroční finanční zprávu, pokud obdrží od jednoho dárce dar hodnotě vyšší než 50.000,-, musejí doložit také darovací smlouvu).⁴⁷

---

⁴⁵ § 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník

⁴⁶ Zákon č. 424/1991 Sb., ze dne 2. října 1991 o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ Jaroslav Rejtořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 54-55

Příjmy politických stran:

- e) příspěvek ze státního rozpočtu ČR na úhradu volebních nákladů
- f) příspěvek ze státního rozpočtu ČR na činnost strany a hnutí
- g) členské příspěvky
- h) dary a dědictví
- i) příjmy z nájmu a prodeje movitého a nemovitého majetku
- j) úroky z vkladů
- k) příjmy vznikající z účasti na podnikání jiných právnických osob
- l) příjmy z tombol, kulturní, společenských, sportovních a jiných akcí
- m) půjčky a úvěry

6.2.4. Církev a náboženské společnosti

Základ dán zákonem o svobodě náboženské víry, postavení církví náboženských společností ⁴⁸. Jsou to právnické osoby, registrované na ministerstvu kultury, oznamovací povinnost mají také na český statistický úřad. Návrh podává nejméně tříčlenný orgán. Nutno je doložit informace alespoň 10.000 osob, které se k ní hlásí.

Výkon činnosti rozpracovává ve stanovách, nesmí být v rozporu s ústavou, nesmí ohrožovat společnost a veřejný pořádek, práva a svobody druhých.

Zanikají zrušením registrace v seznamu ministerstva kultury.

Možné příjmy jsou sbírky, dary fyzických právnických osob, dary ze zahraničí, nájmy z budov, půdy, úroky z vkladů, dotace státu, příspěvky obcí a krajů, půjčky aj. Možné výdaje jsou mzdy, sociální a zdravotní pojištění odvody daní, bohoslužebné výdaje, režijní náklady na provoz, opravy památek apod. ⁴⁹

6.2.5. Nadace a nadační fondy

Základ dán zákonem o nadacích a nadačních fondech. ⁵⁰ Jsou to účelová sdružení majetku, vznikají pro dosahování prospěšných cílů, zejména rozvoj zdravotních a duchovních hodnot, lidských práv, humanitárních hodnot, ochrany přírody, kulturních památek, vzdělávání, tělovýchovy a sportu.

---

⁴⁸ Zákon č. 308/1991 Sb., ze dne 4. července 1991 o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

⁴⁹ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 55-56

⁵⁰ Zákon č. 227/1997 Sb., ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech) ve znění pozdějších předpisů

Majetek nadací tvoří jmění a ostatní majetek, nadační fond se zřizuje písemnou smlouvou, zakládací listinou, popř. závětí. Zapisuje se do nadačního rejstříku u příslušného soudu, jmění nesmí být nižší než 500.000,- Kč. Orgány nadace tvoří správní a dozorčí rada, popř. revizor. Nutná je vždy roční uzávěrka, ověřená auditorem, také je nutná výroční zpráva, která musí být veřejně přístupná.

51

6.2.6. Ústavy

Jsou právnickou osobou, která je ustavená za účelem provozování činnosti společensky nebo hospodářsky užitečné, k čemuž využívá vlastní osobní a majetkové složky. Provozují činnosti, které jsou dostupné každému rovnocenně, za podmínek předem stanovených.

Mají možnost provozovat také vedlejší činnost, pokud tato nebude mít dopad na činnosti hlavní. Ve svém názvu musí mít napsán termín ústav nebo zkratku, z.ú. Zakládají se zakládací listinou, která obsahuje název a sídlo, účel ústavu, počet členů správní rady, podrobnosti o vnitřním uspořádání. Pokud je v ústavu zřízena dozorčí rada, musí být v zakládací listině uveden také počet jejích členů. Ústav vzniká dnem zápisu do rejstříku. Pokud neplní dlouhodobě svoji úlohu, může být zrušen soudně, a to na návrh osoby, která osvědčí právní zájem. V ostatních bodech se shoduje v úpravě o nadacích.

Statutárním orgánem je ředitel, jehož funkce je neslučitelná s funkcí ve správní či dozorčí radě. Dohled nad výkonem ředitele náleží správní radě, která ředitele volí a odvolává. Správní rada poté schvaluje rozpočet, rozpočtové uzávěrky a výroční zprávy. Členství ve správní radě je neslučitelné s funkcí v dozorčí radě.⁵²

6.3. Příspěvkové organizace státu

Základ dán zákony o rozpočtových pravidlech a o majetku České republiky⁵³. Jsou to právnické osoby, zřízené ústředními orgány státní správy, zřizovatel vydá o vzniku zřizovací listinu a oznámí ji v ústředním věstníku ČR.

---

⁵¹ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 53-54

⁵² § 402 a § 417 zákona č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012 občanský zákoník

⁵³ Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů a Zákon č. 219/2000 Sb., ze dne 27. června 2000, o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

Po založení vydá příspěvková organizace svůj statut, nutné je jeho schválení zřizovatelem, vydává také organizační řád, pravidla hospodaření, odpisový řád, pravidla oběhu účetních dokladů a další vnitřní předpisy.

Hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a také s příjmy ze státního rozpočtu, pouze však v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Hospodaří s prostředky svých peněžitých fondů, kterými jsou rezervní fond, fond odměn, fond reprodukce majetku, fond kulturních a sociálních potřeb. Dále mohou hospodařit prostředky získanými jinou činností, dary fyzických a právnických osob, ze zahraničí.

Hlavní činností prospěšných společností je činnost vymezená zřizovatelem ve zřizovací listině, popř. vymezená dle zvláštního zákona.⁵⁴

6.3.1. Organizační složka státu

Patří sem Ministerstva a jiné správní úřady, ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, kancelář prezidenta, úřad vlády ČR, veřejný ochránce práv, akademie věd ČR, grantová agentura ČR, úřad pro ochranu osobních údajů, úřad pro zahraniční styky, kancelář poslanecké sněmovny a kancelář senátu.

K jejich zřízení je třeba souhlasu ministerstva financí, rozhoduje zřizovatel opatřením, jehož součástí je zřizovací listina. Vznik, změna a zánik se oznamují v ústředním rejstříku ČR. Není právnickou osobou, je účetní jednotkou, hospodaření je dáno rozpočtovými pravidly dle zákona č. 218/00.⁵⁵ Zakládají dva peněžní fondy, rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb. Majetek financují ze svého rozpočtu dle finančních programů, případně z fondu kulturních a sociálních potřeb, rezervního fondu a z prostředků přijatých od fyzických a právnických osob, pokud jsou na produkci majetku poskytnuty. Tyto prostředky se převádí na zvláštní účet, zřízený pro správce kapitoly, který jimi o stejnou částku navýší rozpočet.⁵⁶

---

⁵⁴ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 58-59

⁵⁵ 218/00

⁵⁶ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 57

6.3.2. Organizační složky územních samosprávných celků

Základ dán zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů⁵⁷. Zřizuje je kraj či obec, a to z rozhodnutí zastupitelstva, jako své zařízení, pro činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité vybavení. Nemají právní subjektivitu, nejsou vnitřně odvětvově organizačně členěné, nevstupují do složitých ekonomických nebo správních vztahů. Hospodaří jménem zřizovatele, nejsou účetní jednotkou, pracovníci jsou zaměstnanci zřizovatele, který také jmenuje vedoucího a o vzniku vydává zřizovací listinu. Hospodaří dle zákona, ve svém rozpočtu mají obsaženy veškeré příjmy a výdaje, rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu zřizovatele.

6.3.3. Kraje

Základ dán zákonem o krajích⁵⁸. Územní společenství občanů, mají právo na samosprávu, jsou veřejnoprávní korporací, mají vlastní majetek a mohou s ním samostatně hospodařit. Pečují o všeobecný rozvoj svého území a občanů, chrání veřejný zájem. V rámci samostatné působnosti mohou zřizovat a rušit organizační složky a příspěvkové organizace, také rozhodují o účasti v obchodních společnostech a obecně prospěšných společnostech.⁵⁹

6.3.4. Obce

Základ dán zákonem o obcích⁶⁰. Územní společenství občanů, mají právo na samosprávu, jsou veřejnoprávní korporací, mají vlastní majetek a mohou s ním samostatně hospodařit. Pečují o všeobecný rozvoj svého území a občanů, chrání veřejný zájem. Mohou zřizovat a rušit organizační složky a příspěvkové organizace⁶¹

---

⁵⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ Zákon č. 129/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁹ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, strana 60

⁶⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ Jaroslav Rektořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6, Strana 61

7. Charakteristika sociálně - správní ochrany dětí

Sociálně právní ochrana dětí (dále jen SPOD) je odvětvím veřejného práva, je stvrzena mnoha zákony a mezinárodními dokumenty. SPOD řeší složité situace dětí, které mají trvalý pobyt na území ČR, dětí cizinců kteří na území ČR pobývají, ale také těch dětí, které byly na území ČR přemístěny nelegálně nebo naopak byly protiprávně umístěny do ciziny.

SPOD představuje soubor různých opatření a nástrojů, které musejí být využívány včas a účelně tak, aby bylo hájeno blaho a zájmy dětí. Při poskytování SPOD se orgány pro tuto činnosti určené, ve většině případů musejí vměšovat do života rodin, je důležité, aby tak činili jen v zákonem povolených případech a při respektování základních principů:

- hlavní předpoklad je blaho a zájem dítěte
- poskytuje se všem dětem bez rozdílu a diskriminace
- poskytuje se bezplatně
- poskytuje se všem dětem mladším 18 let
- stát je odpovědný za ochranu dětí před tělesným či psychickým násilím, zdravého vývoje (fyzického, psychického a mravního), nenahrazuje však povinnosti a odpovědnost rodičů, nezasahuje do jejich postavení v rámci rodičovské zodpovědnosti, pokud to není nutné a dítě není ohroženo
- orgány činné v rámci výkonu SPOD jsou soudy, Ministerstvo práce a sociálních věcí, krajské a obecní úřady, ve vztahu k cizině pak úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí v Brně, v rámci samostatné působnosti pak výkon SPOD, vykonávají kraje a obce tím, že zřizují komise pro SPOD, poradní sbory, pověřené FO a PO
- hlavním pravidlem při výkonu SPOD je preventivní působení na rodiny, opatření SPOD jsou hierarchicky uspořádána v provázaný celek, umožňující volbu nástrojů podle dané situace a dle intenzity ohrožení
- důraz se klade na ochranu dětí, které jsou vystaveny sociálně patologickým jevům
- zvláštní ochrana je věnována také dětem, které nemohou být ve svém rodinném prostředí, ať již trvale, nebo přechodně, většinou se tak uskutečňuje formou náhradní výchovy, kdy přednost má vždy náhradní rodinná výchova před ústavní

- OSPOD má povinnost sledovat výkon ústavní či ochranné výchovy, sledování práv dětí zde umístěných a také zhodnocovat, zda trvají důvody pro pobyt zde
- Cílem SPOD je též sanace rodiny⁶²

7.1. Oddělení sociálně – právní ochrany dětí

Jak již bylo zmíněno, hlavním posláním tohoto orgánu je zaměření na děti ohrožené. Tedy nacházející se v rizikových situacích, a také děti vyžadující okamžitou pomoc. Většinou se jedná o rodiny problémové a disfunkční, popř. rodiny, kde jsou rodiče v rozvodovém řízení.

Nejčastěji se rodiny dostávají do kontaktu s orgány sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD), kdy je dítě ohroženo selháním některé z oblastí, jako je nedostatečná výživa, oblečení a hygiena, péče o fyzické a psychické zdraví, péče o rozvoj osobnosti a vzdělávání dítěte a také není dostatečně zajištěno bezpečné prostředí u dítěte.

Tento orgán vykonává své činnosti prostřednictvím sociálních pracovníků, kteří mají na jednu stranu rodinám pomáhat a podporovat je, na druhou stranu je však kontrolují a udávají určité mantinely, v horších případech činí zákonem daná opatření. Tito pracovníci tedy velmi často využívají spolupráci s různými odborníky, institucemi a v nemalé míře také s neziskovými organizacemi.⁶³

7.2. Orgány sociálně – právní ochrany dětí

Základním orgánem je MPSV, které se podílí především tvorbou koncepcí a metodického vedení pracovníků SPOD, také má na starosti přerozdělování finančních prostředků. V případě institucionální péče o dítě je důležité zmínit také ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dále také ministerstvo zdravotnictví. Největším podíl na výkonu sociálně právní ochrany dětí mají krajské a obecní úřady.

---

⁶² Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 9-12

⁶³ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 9-10

„Orgány SPOD

- a) *krajské úřady*
- b) *obecní úřady obce s rozšířenou působností*
- c) *obecní úřady a újezdní úřady*
- d) *ministerstva*
- e) *úřad*
- f) *úřad práce ČR*
- g) *obce v samostatné působnosti*
- h) *kraje v samostatné působnosti*
- i) *komise pro sociálně právní ochranu dětí*
- j) *další FO a PO, pokud jsou výkonem SPOD pověřeny*⁶⁴

7.2.1. Poskytování sociálně právní ochrany dětí pověřenými osobami

Účast občanů na správě veřejných věcí zaručuje již Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku. Zákon počítá také s účastí občanů na výkonu SPOD, kdy se mohou právnické a fyzické osoby podílet na výkonu SPOD, pokud jim k tomuto státní orgán vydá pověření. Zákon taxativně vymezuje činnosti, které mohou nestátní subjekty jako pověřené osoby vykonávat. Pověřené osoby mohou vyhledávat děti ohrožené, (dle § 6, jež podrobně popíši v kapitole 10), pomáhat rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů, souvisejících s výchovou dětí, poskytovat nebo zprostředkovat poradenství, popř. pořádat poradenské přednášky a kurzy, také mohou být pověřeny k činnosti zaměřené na ochranu dětí před škodlivými vlivy. Od 1.1.2013 mohou také uzavírat dohody o pěstounské péči, podílejí se na přípravě osob vhodných stát se pěstouny nebo osvojiteli, a také je aktivně vyhledávají, kdy aktivně spolupracují s obecními úřady a krajskými úřady. Nestátní subjekty mají dle zákona také veliké možnosti při zřizování zařízení SPOD, jako jsou různá krizová centra, linky důvěry, ZDVOP, střediska rané péče apod.⁶⁵

Pověření vydává krajský úřad, popř. komise, postupuje zde dle správního řádu a pověření uděluje správním rozhodnutím. O pověření rozhodují na základě žádosti, kdy je nutno prokázat zákonem dané skutečnosti (odborná způsobilost,

---

⁶⁴ § 4 zákona č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 386-388

doklad o ukončení vzdělání, seznam předchozích zaměstnání, prokázání bezúhonnosti osob které mají být ověřeny, dále technické předpoklady, jako jsou hygienické podmínky, vlastnické nebo uživatelské oprávnění objektu či prostor, ve kterých bude činnost SPOD vykonávána apod.).

Ve svém rozhodnutí musí krajský úřad uvést rozsah sociálně právní ochrany, který může pověřená osoba vykonávat, a také místo, kde může být tato činnost vykonávána. Uvádí se zde také název a adresa sídla zařízení, pro které je pověření vydáváno. Pověřené osoby mají povinnost hlásit veškeré změny do 15 dnů ode dne jejich vzniku, dále mají povinnost umožnit orgánu, který pověření vydal vstup do prostor, kde je výkon SPOD vykonáván, předkládat příslušné dokumenty, musí vést záznamy o své činnosti a vypracovávat výroční zprávy.

Krajský úřad má pak povinnost sdělovat údaje o pověřených osobách ministerstvu, aby mělo celkový přehled.⁶⁶

7.3. Historický vývoj sociálně – právní ochrany dětí

Počátky ochrany dětí na našem území byly skromné, šlo jen o skupiny lidí, které se snažily o dobrou věc, znaly místní poměry a práci dělaly dobrovolně, pouze z lásky k dětem. Byly to hlavně učitelé, díky nimž se však myšlenka pomoci potřebným dětem rozlehla na celém tehdejší území.⁶⁷

Péče o děti v letech 1863-1918

V roce 1863 vydán říšský zákon domovský č.105 říšského zákoníku, na něj navazoval chudinský zákon pro Čechy, ze dne 3.12.1868. těmito zákony byl položen základ veřejné správy sloužící ve prospěch sociálně potřebných občanů, dále zakládal institucionalizované pojetí SPOD na našem území. Opuštěným a osiřelým dětem byla poskytována náhradní péče, a to v zařízeních (dětské domovy, sirotčince, azylové domy) nebo formou pěstounské péče. Již v této době se vyházelo z poznání, že pro výchovu dítěte je nejvhodnější rodinné prostředí, což vedlo k úsilí, neumísťovat děti do ústavu na dlouhou dobu. Děti byly do ústavů umísťovány za účelem diagnostiky duševního a fyzického stavu, a

---

⁶⁶ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 392-395

⁶⁷ Musil Jiří. *Cyril Stejskal-život a dílo: rozvoj o mládež v Čechách za okupace*. Olomouc: Společnost J.L. Fischera, 2005. ISBN 80-903449-0-9, strana 55

následně předávány do rodiny.⁶⁸ Do odborných stavů pak byly umisťovány dvě skupiny dětí, jednak ty, pro které se nedařilo zajištění vhodných pěstounů, a do své rodiny se vrátit nemohly, druhou skupinu tvořily děti a mládež s výchovnými problémy, narušené, zpustlé a abnormální.⁶⁹

Hlavním cílem v této době bylo, aby dítě dostalo řádné vychování a bylo připravené vést spořádaný život. Územní celek měl za povinnost postarat se o ústavy potřebné pro osiřelé a opuštěné děti. Veřejná péče měla také svá negativa, jednak nedostatek finančních prostředků obcí, ale také preference náhradní rodinné péče, která byla uskutečňována v rámci chudinské péče.

*„Tehdy ještě nebyly pěstouni vybíráni dle svých kvalit, ale nezřídka podle toho, kdo byl nejblacinější a přijal dítě do své péče na základě jakési obecné dražby, za co nejnižší finanční příspěvek. Takové dítě si potom svůj denní chléb muselo tvrdě odpracovat“.*⁷⁰ Právě z důvodu velkého finančního zatížení se usilovalo na konci 19. století o reformu tohoto systému, přesun chudinské péče na orgány veřejné správy, k čemuž došlo částečně pak na základě zákona č. 62/1901.⁷¹

Od roku 1904 se začali také formovat skupiny osob, které chtěli spolupracovat s orgány při péči o děti, a to z prostředků sirotčího fondu. Byly zřizovány komise pro péči o mládež, v zastoupení úřadu přijímaly patronát nad dětmi a staraly se o rozdělování prostředků, z různých sbírek a také o stravování těchto dětí. V roce 1908 byla zřízena Česká zemská komise pro děti a mládež při Zemské školní radě, která vypomáhala také při první světové válce, kdy se objevilo tisíce sirotků.⁷²

Péče o děti po vzniku samostatného Československa

Po vzniku samostatného Československa nebylo opuštěných dětí, změna však nastala v tom, že byla uznána činnost komisní péče, kdy komise byly pověřovány dalšími úkoly. Z pomocných orgánů se staly výkonné orgány, rozvíjeli se také dobrovolné spolky a zařízení sociální péče.

⁶⁸ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 10

⁶⁹ Musil Jiří. *Cyril Stejskal-život a dílo: rozvoj o mládež v Čechách za okupace*. Olomouc: Společnost J.L. Fischera, 2005. ISBN 80-903449-0-9, strana 89

⁷⁰ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 10

⁷¹ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 10

⁷² Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6, strana 6

„ Dobrovolná sociální péče vytvářela soubornou síť pro všechny potřebné oblasti sociální péče a docházelo tak k žádoucí specializaci. Bylo nutné zabránit tomu, aby nedocházelo ke křížení práce a tíž práce nebyla konána dvakrát, a tím nedocházelo k plýtvání silami dobrovolných pracovníků a finančními prostředky. “

⁷³ Došlo k reorganizaci péče o mládež v okresech, okresní střediska byla vyhlášena centry dobrovolné činnosti a ostatní sdružení zařízení byla pouze sdružená. Činnost těchto okresních center poskytovala hlavně pomoc těhotným ženám a matkám před porodem i po něm, dále pomoc mladistvým delikventům, ochranu a pomoc dětem (osiřelým, nemanželským, opuštěným), dále pomoc při péči o dorost, prázdninové pobyty a zotavovny, poradny pro volbu povolání. ⁷⁴

V této době došlo také k pokroku při oblasti náhradní rodinné péče, kdy se pěstouni již vybírali na základě jejich vychovatelských kvalit. Pěstouni museli být v pořádku po duševní, tělesné, mravní stránce, museli mít dostatečné prostředky k vlastní obživě, stálé bydliště. V této době bylo také hodně pěstounů, kteří pečovali o děti bez finančního příspěvku. ⁷⁵

Péče o děti od roku 1945 do současnosti

Vývoj ochrany dětí poznamenán změnou politických a společenských podmínek po ukončení II. světové války. Na jaře roku 1946 začali komunisté ztrácet podporu obyvatel, proto hledali způsob, jak se s ostatními pol. stranami vypořádat při zachování dojmu ústavnosti. Začali tedy stupňovat kampaně za znárodňování průmyslu, posilovali své pozice v bezpečnostních složkách, toto trvalo do roku 1948 kdy se dostali k moci. Tehdy stálo zřízení na ideologii komunismu, který byl zaměřen antidemokraticky a antiliberálně.

Z hlediska dalšího vývoje ochrany dětí byl významným také zákon č. 7/1946 o hromadném poručenství. Dle tohoto zákona mohl přednosta poručenského soudu pověřit hromadným poručenstvím buď instituci okresní péče o mládež nebo okres či obec v případě, kdy nebylo vhodné osoby, která by byla ochotná přijmout poručenství, nebo v případě, kdy bylo nutné hájit zájmy a práva

---

⁷³ Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6, strana 6

⁷⁴ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 12

⁷⁵ Musil Jiří. *Cyril Stejskal-život a dílo: rozvoj o mládež v Čechách za okupace*. Olomouc: Společnost J.L. Fischera, 2005. ISBN 80-903449-0-9, strana 73

poručenec. Nositel hromadného poručenství pak vybral veřejné poručníky, kteří pak vykonávali péči a výchovu u dětí, které byly ohroženy nepříznivými vlivy.⁷⁶ Úkony péče o mládež přešly pak dle zákona č. 48/1947 Sb. na zemské a okresní národní výbory.⁷⁷ Další zásah do ochrany práv dětí přinesl zákon 69/1952 o sociálně právní ochraně mládeže, ze kterého vycházelo, že každý občan bude zodpovědně plnit poslání odpovědného rodiče. Zákon definoval SPOD pouze jako výkon hromadného poručenství a opatrovnictví, dále jako činnost poradní a pomocnou.⁷⁸ V této době tedy velmi často docházelo k tomu, že děti, které neměly zajištěnou pomoc ze strany rodičů, přecházely vždy do zařízení kolektivní péče, pouze výjimečně, pokud se našla rodina, která zaručila, že bude zajišťovat výchovu dítěte k lásce k demokratickému státu, bylo do ní dítě umístěno. Tuto činnost zajišťovaly úřadovny ochrany mládeže, zřizované při soudech spadajících pod ministerstvo spravedlnosti. Z této doby také pochází označení spisové dokumentace vedené OSPOD doposud „OM“ - ochrana mládeže.⁷⁹

Při péči o děti nahrazující péči rodičů pak přinesl významnou změnu zákon č. 94/1963 o rodině, který umožnil omezení svěřením dítěte do péče jiné osoby než rodiče, pokud tento občan poskytuje záruku řádného vychovatele. Tento zákon umožnil také znovuzavedení pěstounské péče, která byla zrušena v roce 1951. Tomuto však předcházelo velké úsilí odborníků, kteří se snažili prokázat škodlivost dlouhodobého pobytu dětí v zařízeních.⁸⁰ Vedle snahy těchto odborníků měla veliký vliv také Charta práv dítěte z roku 1959, která velmi ovlivnila přijatý zákon o rodině.⁸¹ V roce 1969 přešla SPOD do působnosti ministerstva práce a sociálních věcí. „*činnost institucí ve vymezených situacích upravoval zákon o rodině z hlediska kompetenčního předpisu o sociálním zabezpečení. Tento stav bylo nutné hodnotit jako neuspokojivý, neboť neodpovídal potřebám dětí a nutné úrovni jejich ochrany.*“⁸²

---

⁷⁶ Veselá R., *Familie und Familien recht in der Tschechischen Republik*, 1. vydání, GRIN Verlag, 2009, ISBN 3640451368,9783640451364, strana 103

⁷⁷ Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6, strana 7

⁷⁸ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 13

⁷⁹ Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6, strana 7

⁸⁰ Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 14

⁸¹ Dunovský Jiří, Dytrych Zdeněk, Matějček Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5, strana 37

⁸² Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6, strana 14

Důležité je zmínit také usnesení vlády č.1/1995, které uložilo oddělení úpravy poměrů a ochrany dětí v předpisech soukromoprávní povahy od úpravy jejich ochrany státem, v předpise novém, povahy veřejnoprávní. Bylo zde nutno reagovat zejména na ochranu dětí obsaženou v Listině základních práv a svobod, na mezinárodní smlouvy, jimiž je ČR vázána, tedy Úmluvu o právech dítěte, dále bylo nutno reagovat na nové společenské jevy (různé formy závislostí, vliv médií apod.), a také na atributy demokratické společnosti (účast nestátních subjektů, občanských a humanitárních sdružení a jednotlivců) na výkonu SPOD.⁸³

7.4. Práva a povinnosti pracovníků SPOD:

Pracovníci SPOD jsou povinni poskytovat informace orgánům dle § 51 zákon o sociálně-právní ochraně dětí, které vyplývají z jimi vedené spisové dokumentace, a to na vyžádání soudu, státnímu zastupitelství, policii, krajskému úřadu, ministerstvu, dále také Úřadům práce, orgánům sociálního zabezpečení a státní sociální podpory, zařízením kde je vykonávána péče o dítě, věznici, kde mladiství vykonává trest, intervenčnímu centru, probační a mediační službě, veřejnému ochránci práv. Poskytují se vždy takové údaje, které jsou potřebné pro dané konkrétní řízení.

Dle § 56 jsou všichni zaměstnanci SPOD povinni zachovávat mlčenlivost. Dle § 52 jsou pracovníci SPOD oprávněni navštěvovat dítě a rodinu v jejich obydlí a také zjišťovat v místě bydliště, ve škole, zařízení zdravotních služeb, zaměstnání či jiném prostředí, jak rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu o dítě pečují, v jakých podmínkách dítě žije a jak se chová. Dále mají pracovníci SPOD dle zákona oprávnění pořizovat si obrazové snímky a zvukové záznamy dítěte i prostředí, ve kterém se dítě zdržuje, a to na základě oprávnění, kde je uvedeno jméno a příjmení zaměstnance, titul, zaměstnavatel a vymezená činnost, kterou může zaměstnanec vykonávat.

---

⁸³ Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6, strana 8

7.5. Povinnosti jiných státních orgánů, právnických fyzických osob a pověřených osob:

„ Na výzvu orgánů sociálně-právní ochrany jsou

- a) státní orgány,*
- b) zaměstnavatelé,*
- c) další právnické osoby, zejména poskytovatelé zdravotních služeb, školy, školská a jiná obdobná zařízení,*
- d) fyzické osoby, pokud jsou poskytovateli zdravotních služeb nebo zřizovateli škol a dalších zařízení uvedených v písmenu c),*
- e) pověřené osoby,*
- f) poskytovatelé sociálních služeb,*

povinni sdělit bezplatně údaje potřebné podle tohoto zákona pro poskytnutí sociálně-právní ochrany nebo pro účely rozhodování o vydání pověření, nebránili tomu zvláštní právní předpis. Povinnosti zachovávat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu 49a) se nelze dovolávat, jestliže mají být sděleny údaje o podezření z týrání, zneužívání dítěte nebo ze zanedbávání péče o něj. Jde-li však o údaje týkající se zdravotního stavu vyžádané orgánem sociálně-právní ochrany, platí o úhradě zdravotních služeb zvláštní právní předpis.

Rodiče jsou povinni

- a) spolupracovat s orgány sociálně-právní ochrany při ochraně zájmů a práv dítěte,*
- b) na výzvu příslušného orgánu sociálně-právní ochrany se dostavovat k osobnímu jednání, předložit listiny a další doklady a poskytnout nezbytné informace, je-li jich třeba pro výkon sociálně-právní ochrany,*
- c) umožnit za podmínek uvedených v § 52 odst. 3 návštěvu zaměstnance orgánu sociálně-právní ochrany a zaměstnance obce s rozšířenou působností zařazeného do obecního úřadu v obydlí, popřípadě v jiném prostředí, kde dítě žije, je-li to nezbytné pro ochranu života nebo zdraví dítěte nebo pro ochranu jeho práv. „⁸⁴*

Existují však i další organizace, které se zabývají podporou rodin, a to zejména organizace neziskové. Tyto organizace bývají velmi často do spolupráce s rodinou ze strany SPOD přizývány, ale také jsou aktivně vyhledávány samotnými rodinami.

---

⁸⁴ § 53 zákona č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

8. Legislativní zakotvení sociálně – právní ochrany dětí

Každý, kdo pracuje s rodinami v rámci výkonu SPOD, měl by se orientovat v základních předpisech, které se týkají této činnosti a ochrany práv dětí.

Poskytování SPOD má ústavní i mezinárodní základ v mnoha dokumentech, nejdůležitějším je LZPS, Ústava ČR, úmluva a další mezinárodní smlouvy. Od 1.1.2014 jsou ústavní a mezinárodní principy promítnuty také do NOZ, kdy byl zrušen zákon o rodině č. 93/1964, který upravoval většinu institutů týkajících se rodinných vztahů, ohroženého dítěte (vymezení rodičovských práv povinností, rodičovskou zodpovědnost, opatření jako je napomenutí, dohled, omezení, dále výchovná opatření soudu a předběžná opatření, svěření dítěte do výchovy jiné fyzické osoby než rodiče, pěstounské péče, ústavní nebo ochranná výchova)

Mimo zmíněné se však pracovníci OSPOD řídí především zákonem o sociálně-právní ochraně dětí a subsidiárně také mnoha dalšími zákony.⁸⁵

8.1. Listina základních práv a svobod

Vyhlášena jako usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součást ústavního pořádku ČR.

K problematice ohrožených dětí lze zmínit způsobilost každého mít práva, právo na život, právo na nedotknutelnost osoby, právo nebýt podroben mučení ani krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, právo nebýt podroben nuceným pracím nebo službám, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a právo na ochranu jména. Listina také deklaruje právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a právo na ochranu před shromažďováním, zveřejňováním nebo zneužíváním údajů o vlastní osobě. Dále je důležité zmínit čl. 12 nedotknutelnost obydlí, také hospodářská, sociální a kulturní práva, nejvýznamnější je čl. 32, který upravuje ochranu práv rodičovství a rodiny.

8.2. Ústava České Republiky

Článek č.10 zajišťuje přednost mezinárodních smluv před zákonem, tedy před vnitrostátní právní úpravou, která by dané právo dítěte nezahrnovala.

K nejvýznamnějším vnitrostátním právním předpisům upravujícím problematiku péče o děti lze zmínit zákon o SPOD, zákon o sociálních službách, zákon

---

⁸⁵ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 37-38

o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních, trestní zákon a také NOZ.

8.3. Úmluva o právech dítěte

Je základním dokumentem, jeho zásady se prolínají také do zákona o SPOD, a do všech dalších zákonných ustanovení.

Úmluva o právech dítěte má svůj vývoj, kdy se od 50. let 20. století právům dětí věnovala větší pozornost, načež byla Úmluva přijata dne 20. listopadu 1989 Valným shromážděním OSN, tehdejší ČSFR se k ní přidala dne 30. září 1990 na světovém summitu v New Yorku. Dále úmluvu ratifikovalo Federální shromáždění ČSFR a 6. února 1991 u nás nabyla účinnosti, jako normativně právní akt vysoké právní síly. Dále byla vyhlášena ve sbírce zákonů pod č. 104/1991 Sb., v roce 1999 převzala tento závazek ČR.

Úmluva jasně formuluje práva dítěte. Dle obsahového zaměření lze tyto práva seskupit tímto způsobem:

- 1) dítě potřebuje, aby mu společnost poskytovala ochranu
- 2) dítě potřebuje být respektováno jako jedinec ve společnosti
- 3) dítě potřebuje emočně kladné prostředí a projevy lásky
- 4) dítě má být respektováno jako jedinec s možností rozvoje, které si chce potvrzovat svou identitu
- 5) dítě má být respektováno jako individualita, která si tvoří svůj vlastní život⁸⁶

8.4. Zákon o sociálně právní ochraně dětí

Zahrnuje hlavně práva dítěte na jeho příznivý vývoj, řádnou výchovu, ochranu oprávněných práv dítěte a působení směřující k obnově narušených funkcí rodiny. Základem je zájem a blaho dítěte. Zákon také vymezuje okruh dětí, na které se SPOD vztahuje, tedy děti ohrožené, práva dětí požádat OSPOD o pomoc, práva rodičů požádat o pomoc při výkonu svých práv a povinností, kdy je povinnost ze strany orgánu tuto pomoc poskytnout. Významná je také zásada, že je každý oprávněn OSPOD upozornit na skutečnost, že jsou práva dítěte porušována, nebo je ohrožen jeho příznivý vývoj.⁸⁷

⁸⁶ Bůžek Antonín, Michalík Jan. *Informatorium (nejen) o právech dítěte*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0054-5, strana 9-10

⁸⁷ Zákon č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

8.5. Zákon o sociálních službách

Tento zákon vymezuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, řadí se sem služby sociální prevence, které by měly zabránit sociálnímu vyloučení osob, které jsou ohroženy z důvodu krizové sociální situace.⁸⁸

8.6. Trestní zákon

Zde zákon vymezuje ochranu nezletilého dítěte, např. trestného činu rodičů o zanedbání povinné výživy (nedostatečná výživa, ošacení, dohled nad péčí), trestného činu ohrožování výchovy mládeže (rodiče nevěnují dětem dostatečnou péči, neposílají je do školy, což vede k záškoláctví, rizikovému trávení volného času a patologickému chování).⁸⁹

8.7. Trestní zákoník

Také v trestním zákoníku zakotvena ochrana práv a zájmů. Jsou zde definovány trestné činy proti dítěti. Jedná se zejména o činy týrání či zneužívání dětí, zanedbání vyživovací povinnosti (zde může sociální pracovník poskytnout poradenství či pomoc při zajištění exekuce v rámci vymáhání dlužného výživného), ohrožování mravní výchovy (zejména zanedbávání povinné školní docházky, čímž se zabývá většinou kurátor pro mládež). Ve znění tohoto zákona je důležitá také spolupráce s oddělením sociální prevence, které se zabývají např. výchovnými problémy u dětí a mladistvých a jejich trestnou činností.⁹⁰

8.8. Zákon o přestupcích

Tento zákon je využíván v případech, kde vznikne podezření, že došlo ke spáchání trestného činu, který vykazuje známky přestupku, popř. tam, kde se jeví toto řešení jako účinné a není případ možno řešit jinou cestou. Za přestupek lze uložit jako nejmírnější opatření napomenutí, ale také pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci. V některých případech však postačí pouze projednání věci, což vede její nápravě.⁹¹

8.9. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Upravuje projednání protiprávních činů, kterých se dopustili mladší 15 let a mladiství a přijímáním takových opatření, která přispívají k tomu, aby se

---

⁸⁸ zákon č. 108/2006 Sb., ze dne 14. března 2006 o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ Zákon č. 140/1961 Sb., ze dne 29. listopadu 1961 Trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník

⁹¹ Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady ze dne 17.května 1990 o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

páchání takového jednání nadále zdrželi, aby odčinili společenskou újmu která jejich jednáním vznikla a došlo k jejich napravení.

Základní zásady zákona o soudnictví:

- individualizace a přiměřenost opatření
- výchovné působení celého řízení a použitých opatření
- ochrana soukromí dítěte a mladistvého
- posloupnosti opatření a způsobů řešení
- důsledné objasnění okolností
- rychlost řízení
- ochrana poškozeného
- specializace všech zúčastněných orgánů
- spolupráce všech zúčastněných orgánů
- subsidiarita

Soud neukládá mladistvým tresty, ale opatření, a to výchovná, ochranná a trestní. Jejich účelem je usměrnění způsobu života mladistvých a prevence v páchání dalšího provinění.⁹²

9. Financování sociálně – právní ochrany dětí

Stát je garantem ochrany práv dětí, proto nese veškeré náklady spojené s výkonem SPOD, které při výkonu této činnosti vznikají. Náklady na zařízení pro výkon SPOD však nese pouze tehdy, byl-li jejich zřizovatelem, s výjimkou ZDVOP, kterým náleží státní příspěvek bez ohledu na to, kdo je jejich zřizovatelem.

Zákon stanoví, že se sociálně - právní ochrana dětí poskytuje bezplatně, jsou zde však tři podmínky, a to úhrada nákladů spojených s pobytem dítěte ve výchovně relaxačním táboře, nákladů spojených s pobytem a péčí dětí ve ZDVOP a nákladů spojených se správou jmění dítěte.⁹³

---

⁹² Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 228

⁹³ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 446-448

Dotace na výkon činnosti SPOD:

„dotace pro výkon SPOD je účelovou investiční dotací, která je určena k pokrytí osobních, provozních a věcných výdajů spojených s plněním úkolů na úseku SPOD dle zákona č.359/1999 Sb. Výdaje hrazené z této dotace musí přímo souviset s úkoly a povinnostmi plynoucími z ustanovení zákona č. 359/1999 Sb.“⁹⁴

10. Objekty sociálně – právní ochrany dětí

Pracovníci OSPOD se při své činnosti setkávají s mnoha objekty, v mnoha situacích. Základním objektem je rodina. *„Rodina je primární společenskou skupinou založenou na svazku muže a ženy, na pokrevním vztahu rodičů a dětí či vztahu substituujícím, na společné domácnosti, jejíž členové plní společensky určené a uznané role vyplývající ze soužití a na souhrnu funkcí, jež podmiňují existenci tohoto společenství a dávají mu vlastní význam ve vztahu k jedincům i celé společnosti“⁹⁵*

Každá rodina a zároveň jejich funkce jsou však ohroženy mnoha faktory, které vedou k jejich narušení a zároveň k situacím, kdy je nutno právě „zásahu“ ze strany OSPOD. Nejčastějšími situacemi, které řeší pracovníci OSPOD, mimo děti ohrožené nedostatečnou péčí, jsou dále rozvody rodičů a také kriminalita mládeže.

„Děti, na které se SPOD zaměřuje:

- a) děti, jejichž rodiče
  1. zemřeli
  2. neplní povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti
  3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské odpovědnosti
- b) děti, které byly svěřeny do výchovy jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte to její péče
- c) děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život, spočívající zejména v tom, že neplní povinnou školní docházku, nepracují i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou

⁹⁴ Příloha č. 2, dostupné na http://www.mpsv.cz/files/clanky/17041/Metodika_SPO_2014.pdf

⁹⁵ Dunovský Jiří, Dytrych Zdeněk, Matějček Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5, strana 6

- ohroženy závislostí, živi se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší 15 let, spáchaly čin, který by byl jinak trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky, nebo jinak ohrožují občanské soužití*
- d) děti, které se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte*
  - e) děti, na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takové ho činu*
  - f) děti, které jsou na žádost rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu opakovaně umístovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců*
  - g) děti, které jsou ohroženy násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami*
  - h) děti, které jsou žadateli o udělení mezinárodní ochrany, azylanty, nebo osobami požívajícími doplňkové ochrany, a které se na území České republiky nacházejí bez doprovodu rodičů neb jiných osob odpovědných za jeho výchovu“⁹⁶*

11. Činnosti sociálně - právní ochrany dětí

Každý pracovník OSPOD vstupuje do situace pouze tam, jeli to nezbytně nutné, a to na základě nějakého podnětu a následného vyhodnocení situace v rodině. Sociální pracovník musí mít nejen náležité vzdělání, ale musí umět koordinovat spolupráci s dalšími institucemi tak, aby veškerá pomoc a práce s rodinou vedla k napravení podmínek v rodině a k odstranění nežádoucích jevů v rodině. Pracovník se snaží také o to, aby byl rodina sama schopna vše řádně zajišťovat do budoucna sama.

---

⁹⁶ § 6 zákona č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

11.1. Základní činnosti SPOD

11.1.1. Poradenská a preventivní činnost

Každý pracovník SPOD by měl mít přehled o všech možných institucích, organizacích, odbornících apod., aby mohl svým klientům v různých situacích poradit, odkázat je na odbornou pomoc apod. Pracovníci SPOD se aktivně účastní také preventivních programů, které pořádají většinou kraje, jako je např. prevence kriminality mládeže.

11.1.2. Vyhledávání ohrožených dětí

Prověřování veškerých telefonátů, písemných oznámení, oznámení lékařů, školy apod., také formou depistáže – aktivní vyhledávání v rámci terénní práce

11.1.3. Sanace rodiny a spolupráce s dalšími institucemi

Jedná se o postup, který podporuje fungování rodiny a snaží se předcházet vyčleňování jednotlivých členů rodiny mimo ni. Rodina je v tomto případě chápána jako systém, který vyžaduje podporu a pomoc. Jedná se tedy o jakoukoliv formu sociální práce s rodinou. Sanace je nedůležitějším nástrojem prevence odebírání dětí z rodin a jejich následné umístování do různých forem náhradní rodinné péče (zařízení, pěstounská péče apod.).⁹⁷

11.1.4. Návštěva dětí umístěných v zařízení a práce s jejich rodinou

Důležitá je aktivní spolupráce se zařízením, ve kterém je dítě umístěno. Návštěvy dětí zde zajišťuje pracovník SPOD alespoň jednou za tři měsíce, kdy zjišťuje, zda jej dítě v zařízení spokojené a má zde vše potřebné. Dalším úkolem pracovníka SPOD je každé tři měsíce kontaktovat rodiče umístěného dítěte a zjišťovat jejich poměry, vést je k napravení situace a vytvoření podmínek pro převzetí dítěte zpět do své péče. Ne vždy však bývá spolupráce s rodinou úspěšná, proto je nutné zjišťovat, zda je vhodná nějaká jiná osoba z rodiny, která by mohla péči o umístěné dítě zajistit, popř. se zjišťuje vhodnost pěstounské péče.

11.1.5. Přijímá vhodná opatření

---

⁹⁷ kolektiv autorů. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Praha: IREAS, 2007. ISBN 978-80-86684-47-58, strana 169-170

Nejdříve je nutno situaci v rodině vyhodnotit a posoudit ze všech možných hledisek (zdravotní, psychologické, sociální, právní). Mnohdy je do vyhodnocení třeba zapojit také spolupráci jiných odborníků (lékař, pedagog, speciální pedagog, psycholog aj.). Sociální pracovník je zde jakýmsi koordinátorem, jehož úkolem je sestavení týmu, který bude potřebný pro řešení daného případu.⁹⁸

11.1.6. Výkon kurately pro mládež

V dnešní době je bohužel čím dále se vyskytující problematikou kriminalita mládeže, se kterou se pracovníci OSPOD setkávají. Jedná se o výskyt chování, které je trestné a nežádoucí. Jedná se tedy o neschopnost plnit základní požadavky společnosti. S tímto chováním je často spojena delikvence, což je širší pojem a zahrnuje také činy, které nejsou jinak trestné (např. přestupky osob mladších 15 let).

Častým důvodem kriminality mládeže je nuda a nestrukturovaný volný čas, dále také nedostatečný zájem ze strany rodičů (často nemají rodiče z pracovních důvodů dostatek času možností při trávení volného času s dětmi), sociální síť apod. u nezletilých se jedná často o majetkovou trestnou činnost, násilné trestné činy a to také u osob mladších 15 let. Nemałym problémem je také užívání alkoholu a návykových látek u nezletilých. V těchto případech je pak nutná spolupráce s kurátorem pro mládež.

„Sociální kuratela se zaměřuje zejména na:

- a) analyzování situace v oblasti sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a navrhování preventivních opatření,*
- b) účast na přestupkovém řízení vedeném proti mladistvému v souladu se zákonem o přestupcích, trestním řízení vedeném proti mladistvému a řízení o činech jinak trestných u dětí mladších 15 let podle zvláštního právního předpisu 29),*
- c) návštěvy dětí s nařízenou ústavní výchovou z důvodu závažných výchovných problémů, dětí s uloženou ochrannou výchovou, dětí vzatých do vazby a ve výkonu trestního opatření odnětí svobody a rovněž rodičů těchto dětí,*

---

⁹⁸ Matoušek Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2, strana 203

d) spolupráci s příslušným střediskem Probační a mediační služby, a to zejména při zjišťování poměrů mladistvého pro účely trestního řízení a u dětí mladších 15 let pro účely řízení o činech jinak trestných, a při výkonu opatření uložených dítěti či mladistvému podle zvláštního právního předpisu 29),

e) pomoc dětem uvedeným v písmenu c) po propuštění z ochranné nebo ústavní výchovy a po propuštění z výkonu trestního opatření odnětí svobody s cílem působit k obnovení jejich narušených sociálních vztahů, jejich začlenění do rodinného a sociálního prostředí a k zamezení opakování protiprávní činnosti,

f) zajištění návazné péče dětem uvedeným v písmenu c) i po dosažení zletilosti, zejména dojde-li k prodloužení ústavní nebo ochranné výchovy; při zajištění návazné péče je kurátor pro děti a mládež povinen spolupracovat zejména s obcemi v samostatné i přenesené působnosti, s krajskou pobočkou Úřadu práce, s poskytovateli sociálních služeb a zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy.“⁹⁹

Pro účely prevence patologických jevů u mládeže se zřizují komise sociálně – právní ochrany dětí, kde se scházejí nejen kurátoři pro mládež, ale také různí odborníci, kteří působí v oblasti péči o děti, např. Policie, pracovníci střediska výchovné péče apod., kdy na těchto komisích iniciují a navrhují různá preventivní opatření.

V rámci kurately se pak kurátor účastní také různých přestupkových řízení, navštěvuje děti s nařízenou ÚV, děti s uloženou ochrannou výchovou, dále děti vzaté do vazby. Kurátor dále spolupracuje s příslušným střediskem Probační a mediační služby, spolupracuje s rodinou s rodinou mladistvých, se kterými pracuje, snaží se o zabránění pokračování delikventního chování a snaží se zajistit také návaznou péči v případech, kdy mladiství opouští zařízení.¹⁰⁰

11.1.7. Opatrovnictví a poručnictví

„Obecní úřad obce s rozšířenou působností

a) vykonává funkci opatrovníka a poručníka; může být ustanoven opatrovníkem i v případě zastupování dítěte ve vztahu k cizině,

⁹⁹ § 32/4 zákona č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁰ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 224-225

b) vykonává poručenství jako veřejný poručník do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce“¹⁰¹

Jelikož rodič nemůže zastoupit své dítě v případě, kdy by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi dítětem a jím, proto pro tyto případy tedy soud jmenuje dítěti opatrovníka, zpravidla OSPOD. Opatrovník je dítěti jmenován nejčastěji ve věcech při péči o jmění dítěte, omezení rodičovské odpovědnosti, v řízení o osvojení a všech jiných případech, kdy rodič není schopen řádně rozhodnout a zájmu dítěte a je nutné, aby rozhodoval soud (např. studium, léčba apod.) OSPOD nemůže opatrovnictví nikdy odmítnout.

Poručník je pak dítěti jmenován v případech, kdy není žádný z rodičů schopen vůči dítěti vykonávat rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu. Poručník má vůči dítěti všechna práva a povinnosti jako rodič, ale nemá vyživovací povinnost. OSPOD je dítěti jako poručník jmenován většinou jen do doby, než soud rozhodne o poručníkovi z rodiny apod.

11.2. Opatření sociálně – právní ochrany dětí

Zákon o SPOD ukládá pracovníkům SPOD, povinnost vyhledávat děti ohrožené a současně pracovat s jejich rodiči tak, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti, popř. odstraňovali nedostatky ve své péči a celkově s dětmi jednali tak, aby nebyl důvod k přijetí výchovných opatření, popř. podání návrhu k soudu. OSPOD dále musí sledovat, zda děti nenavštěvují nevhodné prostory, jako jsou diskotéky, hospody, herny, kde by jim mohly být podávány alkoholické nápoje či jiné návykové látky apod.

Úspěch spolupráce je však v tom, aby OSPOD zajistil rodinám vhodné poradenství a dokázal zprostředkovat případné kontakty s odborníky, dále je povinen poskytnout rodinám pomoc při zajištění sociálních dávek, výživného apod.¹⁰²

Pracovník SPOD má povinnost sledovat působení nepříznivých vlivů na děti a činit případná opatření. Nejprve má povinnost vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny (podrobně upravuje vyhláška č.473/2012 Sb.), což je složitý a mnohdy také

---

¹⁰¹ § 17 zákona č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 55

dlouhodobější proces. Na základě tohoto vyhodnocení pak pracovník SPOD vytvoří IPOD ¹⁰³, ve kterém jsou stanoveny příčiny ohrožení dítěte a opatření k zajištění ochrany dítěte a poskytnutí pomoci rodině. ¹⁰⁴

Povinnosti obecních úřadů při výkonu SPOD dle zákona spod:

- vyhledávat ohrožené děti
- působit na rodiče, aby plnili povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti
- projednat s rodiči odstranění nedostatků ve výchově
- projednat s dítětem nedostatky v jeho chování
- kontrolovat, zda je dítěti zamezován vstup do ohrožujícího prostředí
- poskytnou či zprostředkovat rodině poradenství
- oznámit OÚ s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že se jedná o ohrožené děti

OÚ rozšířenou působností zákon o SPOD dále ukládá:

- poskytnout rodiči pomoc po umístění dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy
- pomoci uspořádat rodinné poměry tak, aby umožnily návrat dítěte do rodiny
- podávat k soudu podněty k opatření týkajících se výchovy dětí
- vykonávat funkci opatrovníka a poručníka, zastupovat dítě
- rozhodovat o svěřením dítěte do péče osvojitelů a osvojení zprostředkovat
- navštěvovat děti umístěné do ústavní výchovy, posuzovat jejich aktuální stav a vyhodnocovat, zda jsou dodržována jejich práva a zda trvají důvody pro jejich pobyt v zařízení

Dále může tento úřad rodičům nařídit využití pomoci odborného poradenského zařízení, pokud jim to bylo předtím doporučeno, ale oni odmítli a nejsou schopni problémy spojené s výchovou nadále řešit. Činnosti směřující k obnovení narušených funkcí v rodinách vykonávají především již zmíněné orgány SPOD, které přísluší pod obecní úřady obce s rozšířenou působností, a to na odborech sociálních věcí a odděleních sociálně právní ochrany dětí. ¹⁰⁵

---

¹⁰³ dle § 1 a 2 vyhlášky č. 473/2012 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o SPOD

¹⁰⁴ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 56-57

¹⁰⁵ Zákon č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Krajský úřad má povinnost:

- zajišťovat přípravu FO vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny, poskytuje jim poradenskou pomoc včetně speciální přípravy k přijetí dítěte do jejich rodiny
- zajišťovat zprostředkování osvojení či pěstounské péče v České republice
- alespoň jednou v roce musí zabezpečit konzultace o výkonu pěstounské péče, kde jsou přítomni nejen pěstouni, ale také různí odborníci, popř. také děti pěstounům svěřené
- podávat soudu vyjádření o svěřením dítěte do pěstounské péče nebo osvojení, pokud byl jejím zprostředkovatelem
- vést evidenci dětí vhodných pro pěstounskou péči či osvojení, dále vést evidenci žadatelů o pěstounskou péči či osvojení

Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí:

- zajišťuje agendu dětí vůči cizině, zastupuje tedy naši republiku navenek v rámci mezinárodních úmluv
- jejich činností je vymáhání výživného do a z ciziny, aktivity s mezinárodním osvojením, spolupráce při mezinárodních únosech dětí ¹⁰⁶

11.2.1. Výchovná opatření:

- dohled probačního úředníka
- probační program
- výchovné povinnosti
- výchovná omezení
- napomenutí s ostrahou

11.2.2. Ochranná opatření:

- ochranné léčení
- zabezpečovací detence
- zabránění vší nebo jiné majetkové hodnoty
- ochranná výchova

---

¹⁰⁶

http://www.nahradnirodina.cz/soucasny_system_socialne_pravni_ochrany_deti_v_ceske_republice

11.2.3. Trestní opatření:

- obecně prospěšné práce
- peněžitá opatření
- peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty
- zákaz činnosti
- vyhoštění
- domácí vězení
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu, s dohledem
- odnětí svobody nepodmíněně ¹⁰⁷

u dětí mladších 15 let:

- výchovná povinnost
- výchovné omezení
- napomenutí s výstrahou
- zařazení do terapeutického, psychologického či jiného výchovného programu ve středisku výchovné péče
- dohled probačního úředníka
- ochranná výchova ¹⁰⁸

Předběžné opatření

Soud rozhoduje na návrh obecního úřadu obce s rozšířenou působností o vydání předběžného opatření, které upravují § 924 NOZ a §52 až 465 ZŘS, přičemž musí být dle § 16 zákona o SPOD podán návrh neprodleně, jestliže se:

- a) dítě ocitne ve stavu nedostatečné péče
- b) je-li ohrožen život dítěte či jeho normální vývoj
- c) je-li vážně ohrožen nebo narušen vážný zájem dítěte

---

¹⁰⁷ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 228-229

¹⁰⁸ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 231

Soud o PO musí rozhodnout neprodleně, a to do 24 hodin, poté co byl návrh podán. Předběžné opatření trvá po dobu 1 měsíce od jeho vykonatelnosti, a pokud bylo před uplynutím této doby zahájeno řízení ve věci samé, může jej soud opakovaně prodloužit, vždy o jeden měsíc, a to po dobu až 6 měsíců.¹⁰⁹

11.3. Výkon sociálně – právní ochrany neziskovým sektorem

Zákon ukládá i neziskovým organizacím možnost, aby se podíleli na výkonu SPOD, a to na základě pověření. Pověření vydává krajský úřad, a to dle trvalého pobytu či sídla žadatele. Pověřené osoby však nejsou orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Pověřené osoby mohou být pověřeny pouze těmi činnostmi, které jsou přímo uvedeny v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí. Svoji činnost vykonávají pouze v tom rozsahu, který je v pověření uveden.

11.3.1. Činnosti osob pověřených výkonem sociálně-právní ochrany dětí

Obsahem pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí může být oprávnění:

- *vyhledávat děti, na které se sociálně-právní ochrana zaměřuje,*
- *pomáhat rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě,*
- *poskytovat nebo zprostředkovávat rodičům poradenství při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené a pořádat v rámci poradenské činnosti přednášky a kurzy zaměřené na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovou;*
- *vykonávat činnost zaměřenou na ochranu dětí před škodlivými vlivy a předcházení jejich vzniku;*
- *zřizovat zařízení sociálně-právní ochrany;*
- *poskytovat pěstounům v zařízení, jehož jsou zřizovateli, výchovnou a poradenskou péči při výkonu pěstounské péče a sledovat výkon pěstounské péče;*
- *převzít zajišťování přípravy fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny k přijetí dítěte do rodiny, kterou jinak zajišťuje krajský úřad;*

---

¹⁰⁹ Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol. s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4, strana 98-100

- *navrhovat obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností fyzické osoby vhodné stát se pěstouny v zařízení;*
- *vyhledávat fyzické osoby vhodné stát se osvojiteli nebo pěstouny a oznamovat je obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností;*
- *vyhledávat děti vhodné k osvojení nebo ke svěřeni do pěstounské péče a oznamovat je obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností;*
- *poskytovat fyzickým osobám vhodným stát se osvojiteli nebo pěstouny a osvojitelům nebo pěstounům poradenskou pomoc související s osvojením dítěte nebo svěřením dítěte do pěstounské péče.“¹¹⁰*

12. Spolupráce neziskového sektoru a sociálně – právní ochrany dětí v praxi

Neziskové organizace jsou ve světě tak i u nás již nedílnou součástí společnosti, jejich úlohou je pomoci lidem, aby dokázali žít zdravě a zodpovědně. Posláním neziskových organizací, které pracují s rodinami s dětmi spočívá především v rozvoji těchto rodin, jejich sanaci, prevenci před patologickými jevy a podpoře při krizových životních situacích.

12.1. Základní činnosti organizací pracujících s rodinami

- Usilování o obnovu a upevnění rodin
- Poradenské a informační služby, pomoc při řešení pracovních, studijních, sociálních, duchovních i zdravotních problémech
- Organizace aktivit pro děti a mládež
- Pořádání kurzů, vytváření zájmových skupin, komunit
- Organizování humanitární a charitativní pomoci

„Sociální práce s ohroženými rodinami:

Chybným předpokladem sociálních pracovníků je přesvědčení, že ohrožená rodina, si své problémy plně uvědomuje a je sama schopna vyhledat zdroj pomoci, s jehož přispěním by mohla dosáhnout potřebných změn. Přístup těchto rodin ke službě může být blokován už jen tím, že o ní neví, že v rodině nikdo nemá telefon, že je služba v příliš velké vzdálenosti od bydliště rodiny, že nedostatečné verbální a

¹¹⁰

http://www.nahradnirodina.cz/soucasny_system_socialne_pravni_ochrany_deti_v_ceske_republice

sociální dovednosti dospělých členů rodiny brání ve formulaci „zakázky“, že služba vyžaduje pravidelnou) docházku a není poskytována v domácím prostředí, že se na službu musí dlouho čekat, že si žádá finanční příspěvek aj. Využívání služeb těmito rodinami je navíc komplikováno jejich častou ambivalencí k sociálním službám. Jejich kontakt se službou je nejčastěji iniciován institucemi, jako jsou: soud, škola, místní úřad, policie aj., a to ve fázi neúnosné rodinné krize nebo pokud je porucha u jednoho člena rodiny natolik závažná, že vzbudí pozornost okolí. Ochota členů docházet do instituce poskytující odbornou pomoc není vysoká. Pro ohrožené rodiny je typické, že nedodrží dohodnuté termíny, případně se v dohodnutých termínech nedostaví ti členové, kteří byli pozváni. V případě, že přeci jen využijí pomoci některé ze sociálních služeb, po odeznění nejakutnější krize ze služby odcházejí, neboť nejsou schopni dlouhodobější systematické spolupráce. Cílem práce s rodinou by tedy měla být snaha o zajištění nabídky účinné podpory a pomoci s řešením, co nejširšího spektra problémů, které mohou rodiny zatěžovat a které mohou být tímto způsobem zmírněny. Dílčími cíli poskytování služeb pro rodinu je umožnit členům rodiny setrvat nebo se navrátit do jejich přirozeného prostředí, předcházet sociálnímu vyloučení rodin, podporovat duševní zdraví a psychickou stabilitu rodinných příslušníků jako prevenci rozpadů rodin, řešit konflikty a problémy v partnerském a rodinném soužití ve snaze obnovit soběstačnost a funkčnost rodiny, podporovat ohrožené rodiny, pomáhat rodičům při problémech s výchovou a péčí o děti. Rodina současně potřebuje jak materiální, tak nemateriální podporu a pomoc.

Podmínky spolupráce s rodinou:

1. snažit se o vybudování důvěry mezi pracovníkem a členy rodiny, tzn., že rodina by měla vnímat pracovníka jako prostředek pomoci,
2. znát potřeby a problémy jednotlivých rodin,
3. mít k dispozici širokou škálu možných forem práce s rodinou,
4. ponechat rodině prostor, aby problém sama definovala, cíl práce stanovuje pracovnice až ve spolupráci s rodinou, přičemž vždy podporuje schopnost rodiny řešit náročnou situaci vlastními silami,
5. po celou dobu spolupráce se snažit rodinu motivovat a povzbuzovat, a tím posilovat její kompetence.“ ¹¹¹

---

¹¹¹ http://www.mpsv.cz/files/clanky/7273/Metodicke_doporuceni_MPSV_c-9.pdf

Multidisciplinární spolupráce

Zásadní podmínkou úspěchu při práci s rodinou je multidisciplinární spolupráce odborníků s rodinou pracujících. Jedná se především o pracovníky SPOD, pracovníky různých zařízení, pracovníky školských zařízení, zdravotnických zařízení, pracovníky mediační a probační služby a v nemalé míře také pracovníky různých neziskových organizací. Jejich propojení a týmová spolupráce jsou pro práci s rodinami klíčové. Dobře spolupracující tým je pak schopen s rodinami efektivně pracovat a vytvářet pro ně podpůrnou síť.¹¹²

Koordinátor spolupráce

Pro práci s ohroženou rodinou je velmi důležitá koordinace, pro kterou však v současné době neexistuje žádný prováděcí předpis. Pozici koordinátora by měl v řádné práci s rodinou zajišťovat dle mého názoru právě pracovník SPOD. Role koordinátora, tedy pracovníka SPOD je při práci s rodinou velmi důležitá. Do jeho činnosti patří sestavení případného týmu, zprostředkování služeb rodině, svolávání případových konferencí, popř., jejich vedení, iniciování dohody o pravidlech komunikace v rámci týmu, shromažďování zápisů, zpráv a výstupů o rodině.¹¹³

Výhody týmové a koordinované spolupráce

- Zvýšení efektivity podpory
- Není zde duplicita jednotlivých organizací
- Přehlednost a jednotnost doporučení rodině
- Vzájemná podpora pracujících s rodinou
- Porovnání různých úhlů pohledu na situaci v rodině, výměna názorů
- Koordinace spolupráce dle individuálních potřeb v rodině

---

¹¹² Bechyňová Věra a kolektiv autorů, Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém, Praha IREAS, 2007 ISBN 978-80-86684, strana 172-173

¹¹³ Bechyňová Věra a kolektiv autorů, Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém, Praha IREAS, 2007 ISBN 978-80-86684, strana 179-180

12.2. Typy organizací, pracujících s rodinami

Služby pro rodiny s dětmi jsou v dnešní době velmi rozmanité. Pro maminky s dětmi na mateřské dovolené slouží centra dětí a rodičů a různé dětské kluby. U rodin, kde je problém s bydlením, slouží v krizových situacích různé azylové domy, matky se mohou obracet na poradny pro ženy a dívky, osoby, na nichž byl spáchán trestný čin a které zažívají domácí násilí, mohou oslovit např. Bílý kruh bezpečí. V případě rozvodových situací mohou rodiny spolupracovat s různými organizacemi pro podporu rodin, tyto organizace pracují také s rodinami, kde je dítě ohroženo nedostatečnou péčí a v rodinách, která je ohrožena sociálním vyloučením, patří sem např. Archa pro rodiny s dětmi, ČCE Diakonie apod. Pokud dojde v rodině k situaci, kdy rodiče nejsou schopni zajistit péči o dítě, lze využít na přechodnou dobu zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, např. Klokánek, popř. Dětské centrum (dříve známé jako kojenecký ústav), v akutních případech pro orgány SPOD slouží také krizová lůžka, která jsou zřizována většinou v nemocnicích, v Plzni např. v Nemocnici u s. Jiří. U dětí, jejichž péče nemůže být zajištěna dlouhodobě, zajišťuje jejich péči a výchovu samozřejmě Dětský domov, popř. Dětský domov se školou. U dětí a mladistvých, kde jsou problémy s chováním, velmi dobře slouží Střediska výchovné péče, Dětské diagnostické ústavy, popř. probační a mediační služby, k vyplnění jejich volného času v prevenci od patologických jevů pak slouží různé nízkoprahové kluby, kluby volnočasových aktivit a dobrovolnická centra. Pro rodiny také fungují v rozmanitém množství různé občanské poradny, poradny v oblasti dluhů, poradny pro cizince a rodinné poradny. Důležitou součástí neziskového sektoru při péči o rodiny s dětmi jsou také centra protidrogové prevence, kontaktní centra a substituční centra.

12.3. Analýza situace v Plzni

Následující informace jsou zajištěny z neziskových organizací působících v Plzni, jednak z dotazníků ¹¹⁴, které jsem vypracovala a organizacím rozeslala k vyplnění, ale také z osobních pohovorů s pracovníky těchto organizací, zajištěných během mé praxe. Další informace jsou jednak od pracovníků SPOD, konkrétně z městských obvodů, působících v Plzni, ale také ze strany samotných klientů, se kterými pracuji. Pokud jde o Magistrát města Plzně a Krajský úřad,

---

¹¹⁴ Příloha č.3

tyto jsem do svého „průzkumu“ nezahrnovala, jelikož je jejich činnost v rámci výklonu SPOD v Plzni specifická a odlišná než u městských obvodů, které mi jsou vzhledem k mé profesi bližší. Magistrát města Plzně zajišťuje především pěstounskou péči a osvojení, Krajský úřad je pak orgánem kontrolním a také pro pracovníky SPOD zajišťuje různá školení, konference, pracovní skupiny apod.

12.3.1. Orgány sociálně-právní ochrany dětí v Plzni

Úřad městského obvodu Plzeň 1

[alej Svobody 60, 323 00 Plzeň, http://umo1.plzen.eu](http://umo1.plzen.eu)

Na tomto obvodě je celkem 8 zaměstnanců, z toho 5 na dobu určitou a 3 na dobu neurčitou. Celkem SPOD pracuje v průměru za rok s 375 rodinami, kdy na každého z pracovníků připadá cca 61 rodin, kurátoři pro mládež pracují cca s 35 rodinami. Nejčastější činností je zástup dětí v rámci opatrovnictví u rozvodů rodičů (úprava výchovy a výživy, problém při kontaktu rodičů s dětmi apod.), velkým problémem je také problematika s užíváním návykových látek v rodinách, kurátorské činnosti pak mají nejméně. Ze strany SPOD jsou zde nejvíce využívány služby pro podpory rodin (asistovaný styk dětí s rodiči, mediace aj.), terénní služby a práce s rodinami v přirozeném prostředí (pomoc při zajištění dávek, podpora při péči o děti a domácnost, potravinová a materiální pomoc aj.), podpora při řešení drogové problematiky, práce s rizikovou mládeží (středisko výchovné péče, dětský diagnostický ústav aj.), nízkoprahová centra, doučování. Klienti pak vyžadují nejvíce poradenství ohledně dávek a také potravinovou či jinou materiální pomoc.

Úřad městského obvodu Plzeň 2

[Koterovská tř. 83, 307 53 Plzeň, http://umo2.plzen.eu](http://umo2.plzen.eu)

Na tomto obvodě pracuje celkem 6 pracovníků, všichni na dobu neurčitou. Celkem SPOD pracuje v průměru za rok s 310 rodinami, na každého z pracovníků připadá cca 53 rodin. Nejčastější činností je zástup dětí v rámci opatrovnictví u rozvodů rodičů, problematika s nedostatečnou péčí o děti, užíváním návykových látek a kurátorská činnost jsou zde na stejné úrovni, nižší než rozvodové spory. Ze strany SPOD jsou nejvíce využívány služby pro podporu rodin (rodinné terapie, mediace, asistovaný styk rodičů s dětmi aj.), dále je zde také nutná podpora při řešení drogové problematiky, hodně využívána jsou nízkoprahová centra pro mládež a doučování dětí, v nemalé míře pak spolupráce s organizacemi pro

rizikovou mládež. Terénní služby a práce s rodinami v přirozeném prostředí využívají pouze u několika málo rodin (pomoc při zajištění dávek, podpora při péči o děti a domácnost aj.). Klienti nejvíce vyžadují potravinovou či materiální pomoc, poradenství ohledně dluhové problematiky a dávek, dále také pomoc při rozvodových řízeních, tedy rodinné terapie, mediace apod.

Úřad městského obvodu Plzeň 3,

sady Pětatřicátníků 7-9, 305 83 Plzeň, <http://umo3.plzen.eu>

Na tomto obvodě pracuje celkem 11 pracovníků, z toho pouze 2 na dobu neurčitou, ostatní na dobu určitou. Celkem SPOD pracuje v průměru za rok s 1148 rodinami, kdy na jednoho pracovníka spadá cca 102 rodin. Nejčastější činností zde je zástup dětí v rámci opatrovnictví u rozvodů rodičů, dále kurátorská činnost, nejméně je zde nedostatečná péče o děti. Ze strany SPOD jsou využívány všechny služby, a to pro podporu rodin (mediace, rodinné terapie aj.), dále poradenství ohledně dluhové problematiky a dávek, služby azylového bydlení, poradny pro cizince a podpora při řešení drogové problematiky, práce s rizikovou mládeží, nízkoprahová centra a také terénní služby v rodinách (podpora při péči o děti, potravinová pomoc, materiální pomoc aj.). Klienti zde nejvíce požadují služby pomoci v rozvodových řízeních (mediace, rodinné terapie), dále pomoc pro cizince (překlady dokumentů, pomoc při zajištění dokladů apod.), veliký zájem je také o azylové bydlení a pobyty dětí ve středisku výchovné péče či diagnostickém ústavu pro diagnostiku problematičného chování u dětí.

Úřad městského obvodu Plzeň 4

Mohylova 55, 312 64 Plzeň, <http://umo4.plzen.eu>

Na tomto obvodě pracují celkem 4 pracovníci, z toho všichni na dobu neurčitou. Celkem SPOD pracuje v průměru za rok s 853 rodinami, kdy na jednoho pracovníka spadá cca 213 rodin. Nejčastější činností zde je zástup dětí v rámci opatrovnictví u rozvodů rodičů, dále špatná péče ze strany rodičů a problematika s užíváním návykových látek v rodinách, kurátorská činnost je zde nižší. Ze strany OSPOD jsou využívány nejvíce služby pro podporu rodin, a to při rozvodových řízeních, ze strany klientů je pak vyžadována nejvíce potravinová a materiální pomoc, poradenství ohledně dluhové problematiky a dávek.

Úřad městského obvodu Plzeň 5 - Křimice

Křimice, Prvomájová 100/21, 322 00 Plzeň-Křimice, <http://umo5.plzen.eu>

Zde agendu SPOD vykonává Úřad městského obvodu Plzeň 3, jako úřad pověřený, a to pouze jeden pracovník. Agenda a problematika zde je podobná jako na pověřeném úřadě, jelikož obvod Křimice je velmi blízko centru města, tedy obvodu Plzeň 3.

Úřad městského obvodu Plzeň 6 - Litice

Litice, Klatovská 243, 321 00 Plzeň-Litice, <http://umo6.plzen.eu>

Zde agendu OSPOD vykonává 1 pracovník, který pracuje na sociálním odboru. Agenda zde je velmi nízká, pracují cca s 20 rodinami za rok, jedná se především o rozvodová řízení, kurátorskou činnost zde nevykonávají. Neziskové organizace zde využívají pouze v případě nutnosti (např. mediace, azylové bydlení).

Úřad městského obvodu Plzeň 7 - Radčice

Radčice, V Radčicích 9, 322 00 Plzeň-Radčice, <http://umo7.plzen.eu>

Zde pracuje pouze jeden pracovník, který pracuje na sociálním odboru. Agenda zde je také velmi nízká, cca 14 rodin za rok, jedná se většinou o rozvodová řízení, minimálně pak špatná péče o děti a problematika s užíváním návykových látek.

Neziskové organizace využívá SPOD především pro podporu rodin v krizových situacích, nejvíce pak mediace, rodinné terapie, psychoterapeutickou pomoc a také často doučování dětí. Ze strany klientů je nejčastěji vyžadována pomoc psychologa, terapeuta.

Úřad městského obvodu Plzeň 8 - Černice

Veská 11, 326 00 Plzeň-Černice, <http://umo8.plzen.eu>

Zde agendu SPOD vykonává Úřad městského obvodu Plzeň 2, jako úřad pověřený, a to pouze jeden pracovník. Celkem pracuje v průměru s 18 rodinami za rok, nejčastěji se jedná o rozvodová řízení, u několika málo rodin špatná péče o děti a kurátorská činnost. Nejsou zde využívány žádné služby neziskových organizací, v krizových situacích pouze mediace, popř. rodinné terapie. Klienti zde žádné služby nepožadují.

Úřad městského obvodu Plzeň 9 - Malesice

Chotíkovská 72/14, 318 00 Plzeň- Malesice, <http://umo9.plzen.eu>

Zde agendu SPOD vykonává také pouze 1 pracovník, který pracuje na sociálním odboru. Agenda zde je velmi nízká, pracují cca s 20 rodinami za rok, jedná se především o rozvodová řízení, a také problematika při řešení špatné péče o děti. Neziskové organizace zde moc využívají, pouze v případě nutnosti (např. mediace, azylové bydlení, doučování).

Úřad městského obvodu Plzeň 10 - Lhota

K Sinoru 62/51, 301 00 Plzeň – Lhota, <http://umo10.plzen.eu>

Zde agendu SPOD vykonává pouze 1 pracovník, který pracuje na sociálním odboru. V průměru pracují s 10 rodinami za rok, většinou rozvodová řízení, popř. špatná péče o děti a problematika s užíváním návykových látek v rodinách. Služby neziskových organizací jsou využívány pouze v krizových situacích, např.

podpora rodin v rozvodových řízeních a také podpora při řešení drogové problematiky.

12.3.2. Neziskové organizace pro rodiny s dětmi v Plzni

Registrovaných organizací, které v Plzni působí při práci s rodinami, je poměrně mnoho, proto je konkrétně uvádím až v příloze své práce.¹¹⁵

Ze svého „průzkumu“ však mohu uvést, že je v Plzni veliká nabídka všech služeb, ze strany pracovníků OSPOD ani klientů nebyly zaznamenány žádné velké výtky. Nedostatky se jeví především v kapacitě Azylových domů pro matky a děti, dále také v organizacích pro podporu rodin, kde by bylo potřeba více odborníků z oblasti dětské psychologie.

Ve většině organizací pracuje dle mého zjištění poměrně málo zaměstnanců, mnoha z nich je tedy odkázána na pomoc dobrovolníků. Dobrovolníci se zaměřují především na práci s dětmi a mládeží, kdy se zaměřují na jejich volnočasové aktivity, preventivní programy a doučování. Dobrovolníků, kteří jsou využíváni pro doučování dětí, také není mnoho. Pokud jde o financování neziskových

---

¹¹⁵ Příloha č. 4

organizací, v Plzni se nejvíce podílí Krajský úřad, který rozděluje státní dotace ale také v rámci své samosprávy, dále Magistrát města Plzně, bohužel v poměrně malé míře pak městské obvody v rámci své samosprávy. Pokud jde o financování, zde je opravdu nutné, aby byly organizace aktivní a snažili se najít různé sponzory.

U mnoha organizací velice dobře funguje podpora ze strany různých právnických osob, popř. také nadací. Pokud jde o městské obvody, ty většinou přispívají v rámci samosprávy na testování klientů SPOD na návykové látky, což je v posledních letech velmi žádané a také sponzorují různá nízkoprahová zařízení a kluby pro děti a mládež, které působí v jejich obvodu.

Z dotazníků a pohovorů jsem také zjistila, že je spolupráce neziskových organizací a pracovníků SPOD v Plzni na poměrně dobré úrovni. Ze strany neziskových organizací byla spolupráce s pracovníky SPOD, označena jednoznačně jako pozitivní, většinou si chválí dobrou komunikaci a ochotu ze strany pracovníků OSPOD spolupracovat, některé však vytýkají nízkou informovanost klientů ze strany pracovníků SPOD o nabízených službách. Pokud jde o pracovníky SPOD, ti vnímají jednoznačně spolupráci s neziskovými organizacemi za velmi důležitou, pro jejich práci nepostradatelnou, jako veliký problém však vnímají nedostatečné personální zajištění v neziskových organizacích a časté střídání zaměstnanců, což vede velmi často k tomu, že spolupracují v dané organizaci pouze s jedním či několika málo pracovníky, které velmi dobře znají.

13. Závěr

Cílem mé práce bylo zhodnocení fungování neziskového sektoru a sociálně – právní ochrany dětí, nejen ve společnosti samotné, ale také mezi těmito „institucemi“ navzájem.

Situace v neziskovém sektoru se dle mého názoru v České republice v posledních letech zlepšila, a to především s přijetím zákonů, které jej upravují. Jako nejdůležitější považuji zmínit zákon o nadacích a nadačních fondech, zákon o shromažďování, ale také nový občanský zákoník, který je považován za reformu občanského práva. Veliký rozvoj v oblasti neziskového sektoru vnímám však také v přístupu občanské společnosti jako takové, jelikož se i přes „chaotický život“ v dnešní době více lidí snaží na fungování společnosti podílet.

Neziskový sektor má v naší společnosti nezastupitelnou roli, je však velmi důležité, jak se bude do budoucna rozvíjet, což by mohla ovlivnit především kvalita poskytovaných služeb, ale také jeho spolupráce s ostatními sektory. Spolupráce mezi neziskovým a veřejným sektorem by pak měla být v demokratickém státě samozřejmostí, tyto sektory by se měli vzájemně podporovat, čímž by mohlo dojít ke zkvalitnění společenského života a vytváření zdravého života rodin.

Jak jsem již zmínila ve své práci, rodina a především pak děti, mají nárok na zvláštní péči, ke které dle zákona slouží sociálně-právní ochrana. Z vlastní praxe mohu potvrdit, že přes mnohé nedostatky, došlo v naší legislativě ke zlepšení postavení sociálně-právní ochrany připrání s rodinami, pozitivně pak vnímám novelu zákona o sociálně-právní ochraně dětí a samozřejmě také přijetí nového občanského zákoníku. Mezi svými kolegy jsem se setkala s kritikou toho, že naši zákonodárci požadují mnohem více administrativy, což vede k větší časové náročnosti při vedení spisové dokumentace. Z menší části se k této kritice přikláním, jelikož je administrativa v mnoha případech opravdu zbytečná, bohužel se však za poslední roky změnil přístup klientů samotných a velmi se zhoršily také vztahy v rodinách. Ve větší míře se při své práci setkávám s případy, kde je nutná „evidence“ veškerých vyjádření, sdělení, názorů a skutečností v rodinách, jednak pro „doložení podkladů“ pro soudní a jiná jednání, ale také proto, aby byla práce s těmito rodinami co nejkvalitnější. Je pravdou, že zákonem dané „podrobné vyhodnocení situace v rodině“ zabere pracovníkovi sociálně-právní ochrany dětí mnoho času, především pak jeho zadávání do elektronické podoby,

na druhou stranu však „donutí“ nahlédnou pracovníky do problémů v rodině hlouběji a také spolupracovat s mnoha odborníky, vč. neziskových organizací. Pro spolupráci se všemi odborníky velmi pozitivně vnímám také zákonem povinné pořádání „případových konferencí“, které slouží k porovnání více názorů a také k rozdělení činností těchto organizací při práci s rodinami, což vede k minimalizaci duplicity služeb a zkvalitnění práce.

Bohužel se i v dnešní době setkávám poměrně často s činnostmi pracovníků sociálně-právní ochrany dětí omezenými pouze na kontrolní činnosti, což bývá velmi represivní. S tímto názorem jsem se také setkala při komunikaci s pracovníky neziskových organizací. Místo toho, aby se pracovníci sociálně-právní ochrany dětí snažili u svých klientů dosáhnout co největší důvěry a spolupráce, zaměřují se více na „zadávání úkolů“ a jejich kontrolu, proto jsou pak ze strany klientů vnímáni negativně. Je pravdou, že je výkon sociálně-právní ochrany dětí velmi náročný a málo finančně ohodnocený, ale každý by si měl uvědomit, že svými činy může velmi negativně ovlivnit další vývoj dětí a rodin, tedy celé naší společnosti.

Bohužel stále v mnoha případech chybí „týmová spolupráce“, což vnímám jako veliký problém. Jak jsem již uvedla, pracovníci sociálně-právní ochrany dětí si ztěžují na zvýšenou administrativu a nedostatek času při práci s klienty v rodinách, nejsou mnohdy však ochotni aktivně „využít“ práci neziskových organizací, kteří mají při práci s rodinami více možností.

Neziskové organizace v Plzni dle mého zjištění vnímají spolupráci s pracovníky sociálně-právní ochrany dětí celkem pozitivně, což jsem upřímně moc nečekala, ale velmi mne toto zjištění potěšilo. Neziskové organizace si ze strany sociálně-právní ochrany chválí ochotu spolupracovat, komunikovat a doporučovat klientům nabízené služby. Samozřejmě však odkazují na odlišné přístupy jednotlivých zaměstnanců.

Pokud jde o zaměstnance sociálně – právní ochrany dětí, ti vnímají spolupráci s neziskovými organizacemi v Plzni pozitivně v tom, že jsou nabízené služby poměrně obsáhlé a dostupné. Všechny obvody se však shodly na tom, že je velikým nedostatkem při spolupráci s neziskovými organizacemi jejich „dobrovolnost“, jak ze strany organizace, tak ze strany klienta. Dochází zde velmi často k ukončení spolupráce s klienty při zaznamenání prvního neúspěchu anebo nedůslednosti při „vymáhání“ nastavených pravidel spolupráce. V této problematice mí kolegové velmi pozitivně vnímají pořádání případových

konferencí, o kterých jsem se zmínila již výše, což mne mile překvapilo, jelikož s jejich „povinným pořádáním“ dle novely zákona o sociálně – právní ochrana dětí, docházelo zpočátku k velké kritice.

V závěru bych chtěla uvést, že je činnost neziskových organizací úzce spjata s činností veřejné správy a je velmi nutné jejich vzájemné propojení a kvalitní spolupráce. Velikým problémem v této oblasti je stále nedostatečné financování, což je však problematikou nejen oblasti péče o rodiny, ale také v jiných oblastech naší společnosti. Doufejme tedy, že s postupem času dojde ke zlepšení celkové situace, k tomuto přispěje nejen lepší přístup ze strany veřejných orgánů a zákonodárců, ale také ze strany jednotlivých občanů naší společnosti, kteří mají možnost se na rozvoji aktivně podílet. Konkrétně při péči o rodiny s dětmi vnímám pro zlepšení situace větší zaměření ze strany veřejné správy na prevenci krizových situací, jelikož tato činnost je dnes mnohem více rozvinuta ze strany neziskových organizací. Dále by bylo vhodné lepší finanční zajištění, ze strany státu pro možnost přijetí většího počtu zaměstnanců sociálně-právní ochrany dětí a jejich ohodnocení, ze strany neziskových organizací pak větší aktivitu při získávání dotací např. od různých nadací, soukromých a také samosprávných subjektů.

14. Resumé

The goal of my work was to evaluate how the non-profit sector and the social-juristic child protection works, not only in the firm itself, but also between these "institutions". In my opinion, the situation in the non-profit sector in the Czech Republic has improved in recent years, especially with the acceptance of laws that deal with it. I consider mentioning the law about endowments and endowment funds, the law about gathering to be most important as well as a new civil code which is considered the reform of the civil code. I feel that a large development in the area of non-profit is also in the attitude of the civil society as a whole given the fact that through "chaotic lifestyles" of today, more people are attempting to take part in the working of society.

The non-profit sector has an irreplaceable position in our society. It is however very important how it develops in the future which could be largely influenced by the quality of supplied services but also its cooperation with the other sectors. Cooperation between the non-profit and public sector should then be a given in a democratic nation. These nations should support each other and by this improvements in social life and creating healthy family lifestyles could be achieved. As I mentioned in my work, family and especially children have the right for special treatment to which, according to the law, social-juristic protection serves. From my own experience I can testify to the fact that despite many deficiencies, there has been an improvement to our legislative status of social-juristic protection during work with families. I view the law amendment about the social-juristic protection of children a good thing and of course the acceptance of the new civil code. I was met with much criticism of our legislators request much more administrative relations among my colleagues. This leads to a greater time difficulty while making publication documentations. In a sense I agree with these criticisms because the administrative is in many ways useless. Unfortunately the stance of clients themselves has changed in recent years. On top of this, relationships within families have grown to be much worse as well. Mostly I meet with instances in my job where "records" of all statements, opinions and realities for families, firstly for "documentation presentation" for judicial and other proceedings but also that work with these families is as good as possible.

It's true that law-given "detailed evaluation of family situations" will take up a lot of time for the social-juristic child protection worker especially him transferring it all into an electronic form. On the other hand, however, it will enable workers to look into the family situations in a much deeper level and also cooperate with many professionals including non-profit organizations. After cooperating with all the professionals, I think the law-given "case conferences" which serve as comparison of more opinions and also for dividing of these activities of these organizations during work with families which leads to duplicity service minimization and to work improvements as a good thing.

Unfortunately, nowadays, I meet with social-juristic child protection activities limited only by the controlling part quite often. And this can be quite repressive. I also ran into this opinion whilst communicating with non-profit workers.

Instead of focusing on attempting to reach the greatest trust as possible social-juristic child protection workers rather focus on "giving out tasks" and their control. This is why they are viewed negatively by clients. It's true that social-juristic child protection performances are often very difficult and not well paid but everyone needs to realize that with their actions everyone can negatively influence further development of children and families, therefore our whole society.

Unfortunately we are still missing "teamwork" in many cases, which I consider as a big problem. As I stated earlier, social-juristic child protection workers complain about the increase of administration and about not having enough time with clients in families. They are not however to actively "take advantage" of non-profit work with organizations, who have more options when it comes to work with families.

In my opinion, non-profit organizations in Pilsen consider cooperation with social-juristic child protection workers quite positively which I honestly did not expect but I was pleasantly surprised by this fact. Non-profit organizations appreciate the social-juristic child protection's willingness to cooperate, communicate and recommend offered services to clients. Of course they also show distinctly the different approaches and various workers.

When it comes to social-juristic child protection employees, they consider cooperation with non-profit organizations in Pilsen a good thing as far as offered

services are quite expansive and available. All circuits however agreed that the big absence when working with non-profit organizations is their "voluntary spirit". With the organizations themselves as well as with the clients. Very often termination of cooperation with clients occurs with signs of the first failures or inconsistencies with "withdrawals" of set rules of cooperation.

My colleagues view that creating case conferences with these issues very positively, as I stated above earlier which pleasantly surprised me, given the fact that their "mandatory organizing" according to the law amendment about social-juristic child protection received much criticism at the start.

In conclusion I would like to mention that the activities of non-profit organization has a little bit to do with doings of public authorities and it is very important for them to have a connectedness and quality cooperation. A big problem in the area is still the lack of financing which is however not only an issue in the area of family care but also in other areas in our society. Let's therefore hope that as time goes on there will be an improvement to the situation as a whole. This pleas will be strengthened not only by a better attitude for public organs and legislators but also from individual members of our society who have the opportunity to take part in this development. Specifically, when it comes to care for families with children, I consider a larger focus by the public management for crisis situation preventions to be vital given the fat that this activity is now much more spread out by non-profit organizations. Furthermore it would be fitting to have a better financial state. From the state's point of view the acceptance of larger employment pools in the area of social-juristic child protection and their evaluation and from the non-profit organizations point of view a greater activity in obtaining grants for example from different foundations, private and self-administering subjects.

15. Použité zdroje

15.1. Literatura

- Tomeš Igor a kol.. *Sociální správa, Úvod do teorie a praxe*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-483-0
- Frič Pavol. *Neziskové organizace a ovlivňování veřejné politiky (rozhovory o neziskovém sektoru II)*. Praha: Agnes, 2000. ISBN 80-902633-6-4
- Škarabelová Simona a kolektiv. *Když se řekne nezisková organizace, příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova Univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3
- Lester M. Salomon, Helmut K. Anheimer. *Definding of the Nonprofitsector. A Gross national Analysis*. Manchester University Press, 1997
- Lester M.Salomon, Helmut K. Anheier a spolupracovníci. *Nástup neziskového sektoru: (mezinárodní srovnání): srovnávací projekt University Hopkins, Fáze II*. Praha: Agnes, 1990. ISBN 80-902633-1-3
- Pestoff, V, Multi – stakholding and Local Economic Democracy, CIES.
- Vladimír Hyánek, Zuzana Prouzová, Simona Škarabelová a kolektiv. *Neziskové organizace ve veřejných službách*. Brno: Masarykova Univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4423-4
- Pavol Frič, Rocholi Goulli. *Neziskový sektor v ČR*. Praha 2: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1
- Odpovědi na otázky neziskový sektor v České republice, informační centrum nadací a jiných organizací, 1997
- Jaroslav Rekořík a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6
- Martin Potůček. *Nejen trh: role trhu, státu a občanského sektoru*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-26-5,
- Petr Machálek a Jitka Nesrstová. *Základy fundraisingu a projektového managementu*. Brno: Masarykova Univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5518-6
- Marcela Hroncová. *Moderní neziskové organizace: základy jejího řízení, metodika a praktické rady v kostce*. Praha: Ateliér vzdělávání, 2010. ISBN 978-80-904519-0-2, strana 3

- Lester M. Salomon, Helmut K. Anheimer. *The International Classification of Nonprofit Organizations, John Hopkins Comparative Nonprofit Sektore Project*, ICNPO Revision 1 , 1996
- Novotná Věra, Burdová Eva, Riedlová Jana. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Olomouc: Anag spol s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7263-914-4
- Musil Jiří. *Cyril Stejskal-život a dílo: rozvoj o mládež v Čechách za okupace*. Olomouc: Společnost J.L. Fischera, 2005. ISBN 80-903449-0-9
- Novotná Věra, Burdová Eva. *Zákon o sociálně právní ochraně dětí: komentář*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-8086131-72-6
- Špeciánová Šárka. *Sociálně – právní ochrana dětí*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6
- Veselá R., *Familie und Familien recht in der Tschechischen Republik*, 1.vydání, GRIN Verlag, 2009, ISBN 3640451368,9783640451364
- Dunovský Jiří, Dytrych Zdeněk, Matějček Zdeněk. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5,
- Bůžek Antonín, Michalík Jan. *Informatorium (nejen) o právech dítěte*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80-244-0054-5
- kolektiv autorů. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Praha: IREAS, 2007. ISBN 978-80-86684-47-58
- Matoušek Oldřich a kol. *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-548-2
- Bechyňová Věra a kolektiv autorů, *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*, Praha IREAS, 2007 ISBN 978-80-86684

15.2. Právní předpisy

- Zákon č. 108/2006 Sb., ze dne 14. března 2006 o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., České národní rady ze dne 17.května 1990 o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 140/1961 Sb., ze dne 29. listopadu 1961 Trestní zákon ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 359/1999 Sb., ze dne 9. prosince 1999 o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 128/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., ze dne 12. dubna 2000 o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 250/2000 Sb., ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 218/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 227/1997 Sb., ze dne 3. září 1997 o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 308/1991 Sb., ze dne 4. července 1991 o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností
- Zákon č. 424/1991 Sb., ze dne 2. října 1991 o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 68/2013 Sb., ze dne 19. února 2013 o změně právní formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost
- Zákon č. 248/1995 Sb., ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., ze dne 3. února 2012, občanský zákoník
- Ústavní zákon č. 162/1998 Sb., ze dne 12. června 1998, kterým se mění Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 219/2000 Sb., ze dne 27. června 2000 o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník

15.3. Internetové odkazy

- http://www.mpsv.cz/files/clanky/17041/Methodika_SPO_2014.pdf
- http://www.nahradnirodina.cz/soucasny_system_socialne_pravni_ochrany_deti_v_ceske_republice
- http://www.mpsv.cz/files/clanky/7273/Methodicke_doporuceni_MPSV_c-9.pdf
- <http://socialnisluzby.plzen.eu>
- <http://www.mpsv.cz>
- <http://www.plzen.eu/obcan/>
- Codexis

16. Seznam příloh

16.1. Příloha č. 1 - Pestoffův trojúhelník

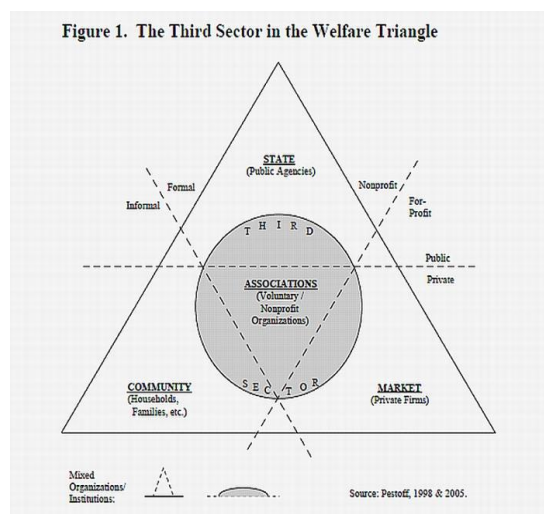
16.2. Příloha č. 2 – financování SPOD

16.3. Příloha č. 3 – dotazníky pro No a SPOD

16.4. Příloha č. 4 – seznam neziskových organizací v Plzni

17. Přílohy

17.1. příloha č. 1 – Pestoffův trojúhelník

17.2. příloha č. 2 – financování SPOD

Osobní výdaje

- Platy a odměny z dohod zaměstnanců vykonávajících agendu SPOD
- Pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců vykonávajících SPOD, placené zaměstnavatelem jako poplatníkem
- Náhrady platu nebo odměny z dohody (pracovní neschopnost, osobní překážky, dovolená)
- Náklady spojené se sjednáním pracovní pohotovosti a s výkonem práce v době pracovní pohotovosti
- Náklady na pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu
- Výdaje na poskytnutí cestovních náhrad
- Náklady na osobní ochranné pracovní prostředky
- Náklady na očkování zaměstnanců SPOD proti určeným druhům infekčních onemocnění
- Výdaje spojené s pořádáním případových konferencí
- Výdaje na vzdělávání a supervize zaměstnanců SPOD

Provozní výdaje

- Výdaje na služby telekomunikací a na poštovní
- Výdaje na spotřebu energií a na úhradu nájemného
- Náklady na provoz služebního automobilu
- Výdaje na použití taxi služby
- Výdaje na pořízení časových jízdenek

Věcné výdaje

- Výdaje na kancelářské potřeby a nákup kancelářského zařízení
- Výdaje na pořízení mobilních telefonů, počítačů a notebooků, výdaje na pořízení fotoaparátů, kamer, diktafonů a jiných prostředků záznamové techniky
- Náklady na jiné vhodné materiální vybavení
- Výdaje na nákup odborné literatury
- Náklady na tlumočnické a překladatelské služby
- Náklady na vypracování znaleckého posudku
- Náklady na právní zastoupení
- Náklady spojené s odborným poradenstvím
- Úhrada na specifické zdravotní výkony (žádost o poskytnutí zdravotního stavu)
- Výdaje na drobné věcné dary pro děti
- Pořízení automobilu formou leasingových splátek

17.3. příloha č. 3 – dotazníky pro NO a OSPOD

DOTAZNÍK pro neziskové organizace

Vážení,

dovoluji si na Vás obrátit s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který potřebuji pro účely své absolventské práce. Téma mé absolventské práce je „ Neziskové organizace v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí“.

Současně Vám děkuji za čas, který jste vyplňování dotazníku věnovali. Dotazník je zcela anonymní a informace z něj budou použity pouze pro účely mé absolventské práce.

Předem moc děkuji za spolupráci,

Lenka Rykalová,

OSPOD, ÚMO Plzeň 2

Odovědi prosím vyznačte barevně, popř. přímo doplňte.

1. **Jaký je ve Vaší organizaci počet pracovníků?**
  - a) Celkem .....
  - b) z toho dobrovolníků .....

2. **Počet klientů, se kterými pracujete?**
  - a) celkem .....
  - b) na jednoho pracovníka .....

3. **Kdo vaše služby nejvíce využívá?**
  - a) úplné rodiny
  - b) neúplné rodiny
  - c) nezletilé děti

4. **Jak navazujete spolupráci s klienty?**
  - a) na žádost klientů samotných
  - b) na doporučení OSPOD
  - c) depistáž

5. **Které Vaše služby jsou nejvíce využívány?**
  - a) ze strany klientů
.....
  - b) ze strany OSPOD
.....

6. **Jak je Vaše organizace financována? (uved'te prosím stupnici od 1-nejméně do 10- nejvíce, dle výše příspěvků za rok)**
  - a) veřejné zdroje
    - úřady městských obvodů
    - krajský úřad
    - státní rozpočet
  - b) neveřejné zdroje
    - nadace
    - podnikatelská sféra
    - individuální dárci
    - příjmy z vlastní činnosti
    - daňová zvýhodnění

7. **Jak vnímáte spolupráci s pracovníky SPOD v Plzni?**
  - a) Pozitivně
  - b) Negativně
    - Proč
.....
.....

D O T A Z N Í K
pro OSPOD

Vážení kolegové/kolegyně,

dovoluji si na Vás obrátit s žádostí o vyplnění mého dotazníku, které potřebuji pro účely své absolventské práce. Téma mé absolventské práce je „ Neziskové organizace v rámci výkonu sociálně-právní ochrany dětí“.

Současně Vám děkuji za čas, který jste vyplňování dotazníku věnovali. Dotazník je zcela anonymní a informace z něj budou použity pouze pro účely mé absolventské práce.

Předem moc děkuji za spolupráci,

Lenka Rykalová,

OSPOD, ÚMO Plzeň 2

Odpovědi prosím vyznačte barevně, popř. přímo doplňte.

8. Počet zaměstnanců na Vašem pracovišti?

- c) Celkem .....
- d) z toho na dobu určitou .....
- e) z toho na dobu neurčitou .....

9. Počet klientů (spisů), se kterými pracujete?

- c) celkem .....
- d) na jednoho pracovníka .....

10. Které typy činností se u Vás nejvíce objevují při práci s rodinami?

- d) běžný SPOD
- e) dohledy (závislosti, nedostatečná péče apod.)
- f) kurátorská činnost

11. Které služby neziskových organizací ve své práci nejvíce využíváte?

.....
.....

12. Které služby neziskových organizací nejvíce vyžadují Vaši klienti?

.....
.....

13. Které služby neziskových organizací v Plzni považujete za nedostatečné?

.....
.....

14. Přispívá Váš úřad na činnosti neziskových organizací?

- Pokud ano, uveďte prosím na které.....
.....
.....

15. Jak vnímáte spolupráci s neziskovými organizacemi v Plzni?

- c) Pozitivně
- d) Negativně
- Proč
.....
.....

17.4. příloha č. 4 – seznam NO v Plzni

Dětské centrum Plzeň (děti do 1 roku)

Název poskytovatele:	Dětské centrum Plzeň, příspěvková organizace
Adresa:	Na Chmelnicích 6, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	378 037 823, 724 888 807
Webové stránky:	www.detskecentrumplzen.cz
Právní subjektivita:	příspěvková organizace

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ŠNEČEK

Název organizace:	Dětské centrum Plzeň, příspěvková organizace
Adresa:	Na Chmelnicích 6, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	378 037 823, 724 888 807
Webvé stránky:	www.detskecentrumplzen.cz
Právní subjektivita:	příspěvková organizace

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Název poskytovatele:	Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy
Adresa:	Denisovo nábřeží 4, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	377 331 255, 377 331 254, 775 263 426
Webvé stránky:	www.poradnaplzen.cz
Právní subjektivita:	obecně prospěšná společnost

Domov sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísní

Název poskytovatele:	Městská Charita Plzeň
Adresa:	1. Čermákova 29, 301 00, Plzeň 2. Do Štěnovic 2, 301 00, Plzeň-Radobyčice
Kontaktní telefon:	377 423 159, 731 433 106
Webvé stránky:	www.mchp.cz
Právní subjektivita:	církevní právnická osoba

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – středisko NADĚJE Železniční

Název poskytovatele:	NADĚJE
Adresa:	Železniční 36, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	377 456 912, 608 782 323
Webvé stránky:	www.nadeje.cz/plzen
Právní subjektivita:	spolek

Fond ohrožených dětí – pobočka Plzeň

Název poskytovatele:	Fond ohrožených dětí
Adresa:	Barrandova 8, Plzeň, 326 00
Kontaktní telefon:	377 455 132, 724 667 663
Webvé stránky:	www.fod.cz
Právní subjektivita:	spolek

Azylový dům MáTa (azylový dům FOD Plzeň)

Název poskytovatele:	Fond ohrožených dětí, z.s.
Adresa:	Lochotínská 37, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	377 541 226, 724 667 639
Webvé stránky:	www.fod.cz
Právní subjektivita:	spolek

Intervenční centrum Plzeňského kraje

Název poskytovatele:	Diecézní Charita Plzeň
Adresa:	Cukrovarská 16, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	777 167 004
Webvé stránky:	www.dchp.cz
Právní subjektivita:	církevní právnická osoba

Ambulantní služby pro rodiče, mládež, děti, pedagogické a sociální pracovníky

Název poskytovatele:	Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna, Plzeň
Adresa:	Karlovarská 67, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon:	377 538 185, 377 532 733, 744 715 262, 777 722 329
Webvé stránky:	www.dduplzen.cz
Právní subjektivita:	příspěvková organizace

Poradna náhradní rodinné péče

Název poskytovatele: Sdružení pěstounských rodin
Adresa: Houškova 25, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 733 534 466, 731 440 527, 730 895 848
Webové stránky: www.pestouni.cz
Právní subjektivita: spolek

Rodičovské centrum Vlnka (RC Vlnka)

Název poskytovatele: MOTÝL o.s.
Adresa: Žlutická 2, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 774 855 133, 774 855 134
Webové stránky: www.rcvlnka-plzen.cz
Právní subjektivita: spolek

Mateřské centrum Plzeňské panenky

Název poskytovatele: Mateřské centrum Plzeňské panenky
Adresa: sady 5. května 8, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 728 930 030
Webové stránky: www.plzenskepanenky.cz
Právní subjektivita: spolek

Program Sanace rodiny

Název poskytovatele: DOMUS – Centrum pro rodinu
Adresa: Čermická 887/9, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 734 754 049, 733 733 061
Webové stránky: <http://domus-cpr.cz>
Právní subjektivita: spolek

Archa pro rodiny s dětmi

Název poskytovatele: Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy
Adresa: Prokopova 17, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 733 614 645
Webové stránky: www.diakoniezapad.cz
Právní subjektivita: církevní právnická osoba

Klub Atom pro děti a mládež

Název poskytovatele: Diakonie ČCE – středisko Západní Čechy
Adresa: Sokolovská 74, 323 00 Plzeň 1 - Bolevec (v areálu OC Atom)
Kontaktní telefon: 739 244 795
Webové stránky: www.diakoniezapad.cz
Právní subjektivita: církevní právnická osoba

Mentoringové preventivní programy

Název poskytovatele: TOTEM-regionální dobrovolnické centrum
Adresa: Kaznějovská 1517/51, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 736 489 755
Webové stránky: www.totem-rdc.cz
Právní subjektivita: spolek

Otevřený klub Balón

Název poskytovatele: Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže Plzeň
Adresa: Revoluční 98, 312 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 266 953
Webové stránky: www.sdbplzen.cz
Právní subjektivita: církevní právnická osoba

Zájmové kroužky

Název poskytovatele: Salesiánské středisko mládeže – dům dětí a mládeže Plzeň
Adresa: Revoluční 98, 312 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 736 635 736, 377 266 953
Webové stránky: www.sdbplzen.cz
Právní subjektivita: církevní právnická osoba

Program včasné péče Klubičko

Název poskytovatele: Ponton, občanské sdružení
Adresa: Podmostní 1, 301 12 Plzeň
Kontaktní telefon: 773 664 363
Webové stránky: www.ponton.cz
Právní subjektivita: spolek

NZDM Pixla (nízkoprahové zařízení pro děti a mládež)

Název poskytovatele: Ponton, občanské sdružení
Adresa: Podmostní 1, 301 12 Plzeň
Kontaktní telefon: 732 182 887
Webové stránky: www.ponton.cz
Právní subjektivita: spolek

Poradna pro ženy a dívky – Plzeň

Název poskytovatele: Občanské sdružení ONŽ
– pomoc a poradenství pro ženy a dívky
Adresa: Husovo nám. 2, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 731 064 036
Webové stránky: www.poradnaprozeny.eu
Právní subjektivita: spolek

Azylový dům pro ženy – Naděje

Název organizace: Naděje o.s.
Právní subjektivita: občanské sdružení
Webové stránky: <http://www.nadeje.cz/plzen>
Adresa: Železniční 36, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 456 912, 775 865 852

Poradna pro cizince a uprchlíky Plzeň – Diecézní Charita Plzeň

Název organizace: Diecézní charita Plzeň
Právní subjektivita: veřejná církevní právnická osoba
Webové stránky: www.dchp.cz
Adresa: Cukrovarská 16, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 441 736, 731 433 096

Podpora vzdělávání pro cizince – SPOLEČNOST TADY A TEĎ

Název organizace: Společnost TADY A TEĎ, o. p. s.
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost
Webové stránky: www.tadyated.org
www.ghettout.cz
Adresa: Farského 20, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 775 726 420

Kontaktní místa Centra na podporu integrace cizinců pro Plzeňský kraj – Správa uprchlických zařízení MV ČR

Název organizace: Správa uprchlických zařízení MV ČR
(ve spolupráci s Diecézní Charitou Plzeň)
Právní subjektivita: organizační složka státu
Webové stránky: www.integracnicentra.cz
Adresa: Nám. Míru 63, 339 01 Klatovy
Stadtrovská 1516, 347 01 Tachov
Nám. Míru 136, 344 01 Domažlice
Kontaktní telefon: 377 223 157, 731 433 060

Sociální asistence a prevence protiprávního jednání – Člověk v tísni

Název organizace: Člověk v tísni, o.p.s., regionální pobočka Plzeň
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost
Webové stránky: www.cvtplzen.cz ; www.imigrant.cz
www.integracniprogramy.cz
Adresa: Mikulášské nám. 17, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 240 090, 602 250 210, 777 787 964

Pracovní, finanční a kariérní poradenství – Člověk v tísni

Název organizace: Člověk v tísni, o.p.s., regionální pobočka Plzeň
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost
Webové stránky: www.cvtplzen.cz ; www.imigrant.cz
www.integracniprogramy.cz ; www.kappo.cz
www.rozhodneme.cz
Adresa: Mikulášské nám. 17, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 240 090, 774 636 185

Terénní program – Diakonie ČCE

Název organizace: Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
Právní subjektivita: církevní právnická osoba
Webové stránky: www.diakoniezapad.cz
Adresa: Prokopova 17, 301 00 Plzeň 3
Kontaktní telefon: 737 651 641

Terénní program – AMARE ČHAVE – ASOCIACE ROMSKÝCH OBČANSKÝCH INICIATIV

Název organizace: AMARE ČHAVE – ASOCIACE ROMSKÝCH OBČANSKÝCH INICIATIV
Právní subjektivita: občanské sdružení
Webové stránky: www.amare.cz
Adresa: Barrandova 8, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 774 700 637, 774 700 638

Kontaktní centrum - Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s.

Název poskytovatele: Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s.
Adresa: Havířská 11, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 421 374, 731 522 288
Webové stránky: www.cppt.cz
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost

Program následné péče (PNP) - Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s.

Název poskytovatele: Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s.
Adresa: Doudlevecká 71, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 321 051
Webové stránky: www.cppt.cz
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost

Kontaktní centrum – Point 14

Název poskytovatele: Point 14
Adresa: Husova 14, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 235 526
Webové stránky: www.point14.cz
Právní subjektivita: sdružení právnických osob

Terénní programy – Point 14

Název poskytovatele: Point 14
Adresa: Husova 14, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 777 570 659
Webové stránky: www.point14.cz
Právní subjektivita: sdružení právnických osob

Substituční centrum Plzeň – Ulice – Agentura sociální práce

Název poskytovatele: Ulice – Agentura sociální práce
Adresa: Kaznějovská 51, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 373 395 593; 725 178 656
Webové stránky: www.ulice-plzen.com
Právní subjektivita: spolek

Terapeutická komunita Vršiček - Středisko křesťanské pomoci Plzeň

Název poskytovatele: Středisko křesťanské pomoci Plzeň
Adresa: Litohlavy 50, 337 01 Litohlavy
Kontaktní telefon: 377 224 320, 774 455 988
Webové stránky: www.skp-plzen.cz
Právní subjektivita: církevní právnická osoba

Archa pro člověka v krizi – Diakonie ČCE

Název organizace: Diakonie Českobratrské církve evangelické, středisko Západní Čechy
Právní subjektivita: církevní právnická organizace
Webové stránky: www.sosarcha.cz ; www.diakonieplzen.cz
Adresa: Prokopova 17, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 377 223 221, 733 414 421

Dobrovolnické centrum – Diakonie ČCE – středisko v Plzni

Název organizace: Diakonie Českobratrské církve evangelické, středisko v Plzni
Právní subjektivita: církevní právnická organizace
Webové stránky: www.diakonieplzen.cz
Adresa: Dítětova 9, 312 00 Plzeň
Kralovická 35, 323 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 739 946 604

Poradna pro oběti trestných činů – Bílý kruh bezpečí

Název organizace: Bílý kruh bezpečí, o. s.
Právní subjektivita: občanské sdružení
Webové stránky: www.bkb.cz ; www.donalinka.cz
www.domacinasili.cz
Adresa: Husova 11 (budova EF ZČU), 301 00 Plzeň
257 317 110 (NONSTOP linka BKB)
251 513 313 (NONSTOP linka DOMÁCÍ NÁSILÍ)
Kontaktní telefon: 377 637 695 (záznamník - poradna Plzeň)
773 551 311- klíčová sociální pracovnice

Finanční poradenství – SPOLEČNOST TADY A TEĎ

Název organizace: SPOLEČNOST TADY A TEĎ, o.p.s.
Právní subjektivita: obecně prospěšná společnost
Webové stránky: www.tadyated.org
Adresa: Farského 20, 326 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 773 643 115

Ochrana práv rodičů a dětí – O.S. Pro ochranu přirozených práv rodičů a dětí

Název organizace: O.S. Pro ochranu přirozených práv rodičů a dětí
Právní subjektivita: občanské sdružení
Webové stránky: www.propr.ic.cz
Adresa: Americká 11, 301 00 Plzeň
Kontaktní telefon: 608 910 862, 776 883 404

Sociální, zdravotnická a charitativní činnost – Český červený kříž

Název organizace: Český červený kříž
oblastní spolek Plzeň-město a Rokycany
Právní subjektivita: občanské sdružení
Webové stránky: www.borik.eu/cck-plzen/
Adresa: Rubešova 10, 326 00 Plzeň
Tylova 9, Plzeň
Kontaktní telefon: 377 221 170

Probační a mediační služby – Probační a mediační služba ČR – středisko Plzeň

Název organizace: Probační a mediační služba ČR – středisko Plzeň
Právní subjektivita: organizační složka celorepublikové státní organizace
Webové stránky: www.pmscr.cz
Adresa: E.Beneše 1, 320 00 Plzeň
731 692 768 - vedoucí střediska
734 353 616 - vedoucí odd. mládeže
Kontaktní telefon: 731 692 769 - výkon trestu obecně prosp. prací
731 679 911 - probační a mediační činnosti pro dospělé
